

Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау Министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

РЕЗИДЕНТУРА

БАЛАЛАР ХИРУРГИЯСЫ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медициналық білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ «Балалар хирургиясы» мамандығы бойынша резидентураның 2009 жылғы мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ ҚР Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

8 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Абаев Ю.К. Воспалительные заболевания новорожденных – Ростов н/Дону, 2007.
2. Акопян В.Г. Хирургическая гепатология детского возраста – М., 1982.
3. Баиров Г.А. Детская травматология – СПб. 2000.
4. Дронов А.Ф. Эндоскопическая хирургия у детей – М., 2002.
5. Ильин А.В. Застарелые повреждения позвоночника и спинного мозга у детей. – М., 2003. 245 с.
6. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных – СПб. 2002.
7. Катько В.А. Гематогенный остеомиелит у детей. – Минск, 2007.
8. Курбатов Д.Г., Щетинин В.В. Малоинвазивная хирургия мужских половых органов – М., 2005.
9. Практическое руководство по детским болезням. Под ред. А.Г. Румянцева, Е.В. Самочатовой – М., 2004.

дополнительная:

1. Баиров Г.А. Срочная хирургия детей. – СПб. Питер 1997. 398 с.
2. Бунятян А.А., Мизикова В.М. Рациональная фармакоанестезиология – М., 2006.
3. Диагностика и лечение заболеваний желчевыводящих путей: Уч. пособие/ Маев И.В., Самсонов А.А., Салова Л.М. и др. – М., 2003.
4. Дурнов Л.А. Руководство по детской онкологии – М., 2003.
5. Дурнов Л.А., Голдобенко Г.В. Детская онкология – М., 2002.
6. Евтюков Г.М., Иванов Д.О. Транспортировка новорожденных детей. Уч. пособие – СПб. 2003.
7. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста – М., 2004.
8. Исаков Ю.Ф., Белобородова Н.В. Сепсис у детей – М., 2001.
9. Котлобовский В.И. Эндоскопическая хирургия у детей – М. 2002.
10. Юдин А.Б. Острые заболевания органов мошонки у детей – М. Медицина 1997. 230 с.

На казахском языке

основная:

1. Дюсембаев А.А., Ормантаев К.С. Балалар хирургиясы. – Алматы 2008.
2. Ибадильдин А.С., Алмағамбетов А.А. Хирургиялық аурулар. Іш қуысының жедел хирургиясы. – Алматы 2004.
3. Марденов А.Б. Елубаев Ж.К. Балалардағы хирургиялық аурулар (әдістемелік құрал). – Қарағанды - 2007.

дополнительная:

1. Алиев М.А., Рысбеков М.М. Ұйқыбез аурулары. – А., 2000.

МАЗМҰНЫ

1. Түсініктемехат Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарын бөлу	11
3. Тақырыптық жоспардың үлгісі және бейіндеуші пәндердің мазмұны	13
4. Тақырыптық жоспардың үлгісі және бейіндеуші шектес пәндердің мазмұны	33
5. Оқыту және сабақ жүргізу әдістері	38
6. Білімді бағалау	38
7. Клиникалық база	39
8. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі	40

Осы үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау Министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға тыйым салынады.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Резидентурада кадрларды даярлау денсаулық сақтау саласындағы өкілетті орган бекіткен клиникалық мамандықтар бойынша жүргізіледі және 2009 жылғы ҚР МБС-ға сәйкес жүзеге асырылады.

Резидентураның білім беру бағдарламаларын игерген және мемлекеттік аттестациядан табысты өткен тұлғаларға балалар хирургиясы мамандығы бойынша біліктілік беріледі.

Резидентураның білім беру бағдарламаларын меңгеруге тілек білдіруші тұлғалардың алдыңғы білім деңгейі – медициналық базалық білім, медициналық жоғары білім, интернатура.

Балалар хирургиясы бойынша резидентураның білім беру бағдарламаларын меңгеру ұзақтығы – хирургиялық бейіндегі немесе жалпыдәрігерлік практика мамандықтары бойынша білімі және жұмыс өтілі болса – 4 жыл; хирургиялық емес бейінді мамандық бойынша білімі және жұмыс өтілі болса – 5 жыл.

Оқу жылы 44 аптадан (2376 сағаттан) тұрады, оған теориялық, клиникалық дайындық кіреді. Академиялық жылдар арасында ұзақтығы 8 апта демалыс беріледі. Қорытынды аттестация ұзақтығы – кем дегенде 4 апта. Оқу аптасы 54 сағаттан тұрады. Сағаттардың 1/3 бөлігі резидент-тағылымгердің оқудан тыс уақытта клиникадағы өздік жұмысына беріледі.

Пәннің мақсаты: келешекте дәрігер-балалар хирургі болып қызмет ететін білікті маманды дайындау.

Пәннің міндеттері:

- балалар хирургиясынан теориялық сұрақтарды терең меңгеру;
- диагностиканың қазіргі принциптері, тексеру қорытындыларын дәлелді медицина тұрғысынан интерпретациялау, операцияға дейінгі дайындық әдістері, операция жасау тәсілдері бойынша практикалық машықтарын жетілдіру;
- хирургиялық емдеуді қажет ететін кез-келген жағдайда және ауруларда балаларға білікті дәрігерлік көмекті өзі жүзеге асыра алуы.

Оқытудың түпкілікті нәтижесі

Резидент мыналарды білуі тиіс:

жалпыдәрігерлік білім:

- Қазақстан Республикасында денсаулық сақтау органдары мен жекелеген медицина ұйымдарының қызметін реттейтін денсаулық сақтау жөніндегі заңнамалардың және нормативтік құқықтық актілердің негіздерін;
- медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмекті ұйымдастыру принциптерін, оның ішінде нашақорларға, АИТВ-ны жұқтырған инъекциялы есірткіні пайдаланатын нашақорларға, ЖИТС-пен ауыратындарға, АИТВ-сы бар адамдарға,

11	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
12	Дежурства по стационару.
13	Работа в библиотеке, Интернете.
14	Работа в учебно-клиническом центре.
	Всего - 72 часа
	Итого - 198 часов

5 Методы обучения и преподавания

- **Лекции:** обзорные, проблемные.
- **Семинары и практические занятия:** работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.
- **Самостоятельная работа слушателя (СРС):** курация больных, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио.

6 Оценка знаний

- **Текущий и рубежный контроль:** определяются обучающей организацией образования.
- **Итоговый контроль:** экзамен, включающий тестирование/собеседование и оценку практических навыков.

7 Клиническая база

Отделения хирургического профиля стационаров, организации ПМСП (кабинеты врачей хирургического профиля).

Всего - 140 часов
Итого - 385 часов

4.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР) по профилирующим смежным дисциплинам

№	Тема	Содержание СРР
Клиническая фармакология		
1	Ведение больных в отделениях хирургического профиля.	
2	Изучение и ведение медицинской документации.	
3	Участие в консилиумах и консультациях отделений.	
4	Работа в библиотеке, Интернете.	
Всего - 36 часов		
Лучевая диагностика		
1	Работа в отделение лучевой диагностики.	
2	Работа в библиотеке, Интернете.	
3	Работа в учебно-клиническом центре.	
Всего - 18 часов		
Анестезиология и реанимация		
1	Работа в отделении реанимации и интенсивной терапии.	
2	Работа в операционной.	
3	Изучение и ведение медицинской документации.	
4	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.	
5	Дежурства в отделении реанимации и интенсивной терапии.	
6	Работа в библиотеке, Интернете.	
Всего - 72 часа		
Детские болезни		
1	Ведение больных в отделениях.	
2	Изучение и ведение медицинской документации.	
3	Работа в приемном покое.	
4	Работа в диагностических кабинетах.	
5	Работа в отделении реанимации и интенсивной терапии.	
10	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.	

- оның ішінде бас бостандығынан айыру орындарындағыларға медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмек көрсетуді ұйымдастырудың принциптерін;
- республикада терапиялық және педиатриялық көмекті ұйымдастырудың жалпы мәселелерін, аурухана-емханалық мекемелердің жұмысын, ересектерге және балаларға шұғыл жедел жәрдем жұмысының ұйымдастырылуын;
 - негізгі терапиялық аурулардың және балалар ауруларының клиникалық симптоматикасын, олардың алдын алуды, диагностикасы мен емдеу принциптерін, терапиялық және педиатриялық клиникадағы шекаралық жағдайлардың клиникалық симптоматикасын;
 - ішкі аурулар мен балалар аурулары клиникасында қолданылатын фармако-терапияның негіздерін, дәріні қабылдағаннан болған аусқынуларды, оларды қалпына келтіруді;
 - әртүрлі жастағы дені сау адамдардың тиімді тамақтану негіздері, емдәмтану принциптері;
 - физиотерапия негіздері, шипажай-курортта емделуге көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдер;
 - еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау мәселелері;
 - дені саулар мен науқастарды, оның ішінде балаларды диспансерлік бақылау, профилактика мәселелері;
 - апат кезінде халықты қорғаудың тәсілдері мен негізгі принциптері;
 - инфекция ошағы туындаған жағдайдағы індетке қарсы шаралар;

арнайы білімдер:

- Республикада балаларға көрсетілетін хирургиялық көмекті ұйымдастырудың жалпы мәселелерін, аурухана-емханалық мекемелердің жұмысын, шұғыл жедел жәрдем жұмысының ұйымдастырылуын;
- балалар жасындағы негізгі хирургиялық аурулардың этиологиясын, патогенезін, клиникалық симптомдарын, олардың профилактикасы, диагностикасы және емдеу принциптері, хирургиялық клиникаларда кездесетін шекаралық жағдайлардың клиникалық симптомдарын;
- балалардың жарақаты, хирургиялық аурулары кезінде және шұғыл жағдайларда диагностикалау және шұғыл көмек көрсету негіздері;
- реаниматология негіздері: балалардың қанайналымы күрт тоқтап қалғанда, тыныс алудың жіті жетіспеушілігінде, аллергиялық, комалық жағдайда, үсуде, суға кетіп тұншығып қалғанда, электрден жарақат алғанда реанимацияның негізгі әдістері;
- балалар мен нәрестелердегі іш қуысы ағзалары, кимыл-тірек аппараты, нерв жүйесінің жіті аурулары мен жарақаттарының, құлақ, тамақ мен мұрын, көздің жіті аурулары мен жарақаттарының, термиялық зақымданулардың, экзогенді жіті уланулардың, жұқпалы аурулардың, урологиядағы жіті аурулар мен жарақаттардың диагностикасы және шұғыл жәрдем көрсету негіздері.

Мыналарды орындай алуы керек:**жалпы дәрігерлік іскерлік:**

- дифференциалды диагностиканы жасау, клиникалық диагнозды түсіндіру, науқастарға, оның ішінде балаларға емдеу хаттамасына сәйкес тексерудің қажетті аспаптық және зертханалық әдістерін тағайындау, тексерудің қосымша әдістерінің нәтижесін түсіндіру, емдеу хаттамасына сәйкес адекватты емді тағайындау;
- дені сау және науқас адамдарға, оның ішінде балаларға да диспансеризация жасау;
- денсаулық сақтау саласындағы заңнамамен қарастырылған медициналық құжаттамаларды ресімдеу;
- инфекциялық аурулар анықталғанда індетке қарсы қажетті шараларды өткізу;

арнайы іскерлік:

- хаттамаға сәйкес науқастарды тексеруде қажетті аспаптық және лабораториялық әдістерді тағайындау;
- эндоскопиялық, рентгенологиялық және ультратрадыбысты зерттеу әдістеріне, МРТ, КТ мәліметтеріне интерпретация жасау (түсіндіру);
- зертханалық зерттеу әдістері қорытындыларына интерпретация жасау;
- хаттамаларға сәйкес дифференциалды сараптама жасау, клиникалық диагнозды дәлелдеу, тиімді терапия тағайындау; реанимациялық шаралардың көлемі мен бірізділігін анықтау, қажетті шұғыл жәрдем көрсету хаттамаларға сәйкес дифференциалды сараптама жасау, клиникалық диагнозды дәлелдеу, тиімді терапия тағайындау; реанимациялық шаралардың көлемі мен бірізділігін анықтау, қажетті шұғыл жәрдем көрсету;
- ауруханаға жатқызғанға дейінгі кезеңде және қабылдау бөлімінде баланың өміріне қауіп төндіретін шұғыл хирургиялық ауруларын анықтай білу;
- науқасқа операцияға дейін тиімді дайындық жүргізу және науқасты операциядан кейін күту;
- балалар ауруларының шұғыл операцияларға көрсеткіштерін және қарсы көрсеткіштерін анықтау;
- гемотрансфузияға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер, жүргізу ережесі, гемотрансфузиялық асқынулардың симптомдары және емдеу әдістері;
- дені сау және науқас балаларды диспансеризациялау;
- бөлімшеде және асханада эпидемиологиялық бақылау жүргізу;
- арнайы мамандыру әдебиеттеріне дұрыс шолу жасау, зерттеудің бірегей ерекше әдістерін меңгеру, ғылыми тақырыптар бойынша клиникадан материал қарастыру;
- денсаулық сақтау саласындағы заңнамада қарастырылған медициналық құжаттарды ресімдеу;

2	Подготовка больного к наркозу	Премедикация, цели и средства. Виды анестетиков. Фармакология и фармакодинамика анестетиков.
3	Виды обезболивания. Техника проведения	Интубационный наркоз. Региональные методы анестезии. Комбинированные и сочетанные виды анестезии.
4	Инфузионная терапия	Инфузионная терапия в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде, парентеральное питание.
5	Гемотрансфузия	Показания, противопоказания. Пробы на совместимость. Осложнения гемотрансфузии. Гемотрансфузионный шок.
6	Интенсивная терапия и реанимация при неотложных состояниях	Интенсивная терапия и реанимация при шоках, перитоните, септических осложнениях, септический шок.
Всего - 140 часов		
Детские болезни		
1	Синдром рвоты и срыгивания у детей раннего возраста	Методы диагностики, тактика ведения больных. Лечение.
2	Гнойно-септические заболевания новорожденных	Диагностика и лечение гнойно-септических заболеваний новорожденных. Диагностика и тактика лечения сепсиса.
3	Синдром нарушенного всасывания, хронических расстройств питания, анемический синдром у детей	Методы диагностики, тактика ведения больных. Лечение.
4	Врожденные пороки сердца у детей	Клиника. Современные методы диагностики, лечение.
5	Хронические обструктивные заболевания легких у детей	Методы диагностики, тактика ведения больных. Лечение.
6	Хроническая почечная недостаточность	Методы диагностики, тактика ведения больных. Лечение.
7	Острая пневмония	Методы диагностики, тактика ведения больных. Осложнения. Лечение.
8	Синдром хронических болей в животе при патологии желудочно-кишечного тракта у детей. Функциональные кишечные нарушения	Методы диагностики, тактика ведения больных. Лечение.

	применяемые для восстановления кислотно-щелочного равновесия и осмотического гемостаза	тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
Всего - 70 часов		
Лучевая диагностика		
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, МРТ, ядерная медицина) в детской хирургии	Современные методы диагностики в хирургии.
2	Лучевая диагностика острых и хронических заболеваний сердца	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями сердца. Основные рентгенологические симптомы.
3	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний легких	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями легких. Основные рентгенологические симптомы.
4	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний желудка, кишечника, печени, билиарной системы и поджелудочной железы	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями желудка, кишечника, печени, билиарной системы и поджелудочной железы. Основные рентгенологические симптомы.
5	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний почек и мочевыделительных путей, почек	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями почек и мочевыделительных путей, почек. Основные рентгенологические симптомы.
6	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний щитовидной железы, надпочечников.	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями щитовидной железы, надпочечников. Основные рентгенологические симптомы.
Всего - 35 часов		
Анестезиология и реанимация		
1	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии. Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации.

мынадай машықтарды игеруі керек:**жалпыдәрігерлік машықтар:**

- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерді тексеру, пальпациялау, перкуссия және аускультация;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге өміріне қауіп төнген жағдайда диагностика жасау мен алғашқы шұғыл жәрдем көрсету;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге көмек көрсету кезінде реанимациялық шаралар өткізу («ауыздан-ауызға» және «мұрынға ауызбен» тәсілдерімен қолдан дем алдыру, жүрекке жанама массаж жасау);
- миокард инфарктінде ЭКГ нәтижесін түсіндіру;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге трахеотомия өткізу;
- сыртқа қан кетуді тоқтату;
- жарақатты алғашқы өңдеу және таңғышты тану;
- қан тобын анықтау;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектердің асқазанын сүңгісіз жуу;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектердегі гипертониялық кризді, ауыру синдромын, обструкция синдромын тоқтату;
- талма кезінде көмек көрсету;
- аяқ-қолды иммобилизациялау;
- теріде орналасқан бөгде денелерді жою ;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге пикфлоуметрия өткізу және нәтижесін түсіндіру;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге спирометрия нәтижесін түсіндіру;
- қан тобын, резус-факторын анықтау, донор мен реципиент қанының үйлесімділігін байқауға сынама алу;
- әртүрлі жастағы балалар мен ересектерге медициналық айла-шарғыларды өткізу (инъекцияның барлық түрлері, қуықты катетерлеу, асқазанды сүңгілеу және жуу, тазарту және сифон клизмалар, т.б.);
- адам өміріне қауіп төнген жағдайда: кардиогендік шок, гипертониялық криз, аритмия, құрысқак синдромы, гипертериялық синдром, іштеспе синдромы, ДВС-синдром, жіті респираторлық жеткіліксіздік, жіті қантамырлық жеткіліксіздік, ангинозды статус, өкпе артериясының тромбоэмболиясы, инфекциялы-уытты шок болған жағдайда шұғыл көмек көрсету және диагностика жасау;

арнайы машықтар:

- жарақаттарды алғашқы хирургиялық өңдеу;
- венесекция;
- плевра қуысына пункция жасау және Бюлау тәсілімен дренаждау;
- гематогендік жіті остеомиелит кезінде остеоперфорация жасау және жілік майының каналын жуу;
- жаңа туған нәрестелердегі флегмона кезінде кесу;
- флегмонды, іріңқалтаны жару;
- жарықты (шаптын, кіндіктің жарығын) тігу;

- ұзақ мерзімге интубациялау; жіппен кері бағытта сүмбілеу;
- шат жарығына лапароскопиялық герниорафия, герниопластика жасау;
- лапароскопиялық аппендектомия;
- гастростомия; стоманы тігу;
- ілмелі энтеростомия; стоманы тігу; ішекті тігу;
- ішперде қуысын дренаждап, аппендэктомия жасау;
- цистэктомия;
- талақты тігу; эхинококкэктомия;
- бүйрекбезді және пайда болған жылауықтарды алып тастау;
- циркумцизио; атабезді төменге жылжыту, орхопексия; Росси операциясы;
- торакотомия, дренаждау;
- торақтомия; плевра қуысын, үлпершекті дренаждау;
- бауыршеттің өңештік тесігінің жарығы; диафрагманың жыртылған жерін тігу;
- асқазан ойықжарасын тігу; пилоромииотомия; АГЖ-ден (асқазан-ішек жолынан) бөгде затты алып тастау;
- ішекті сына тәрізді резекциялау;
- бөгде затты алып тастау;
- сыртқы баугинеопластика;
- жуан ішекке Майдель әдісімен стома жасау;
- сигмостомия;
- жуан ішекті резекциялаумен қатар екікезенді терминальды Стронг операциясын жасау;
- бауырдың жарылуы, I – II дәрежесі;
- холецистэктомия;
- жылауықты алып тастау;
- спленэктомия;
- портальды гипертензия кезінде паллиативтік операция жасау;
- эхинококкэктомия, нефростомия, гидрогельді енгізу;
- нефропексия, пиелолитотомия, цистолитомия;
- Иванисевич операциясы, Палом операциясы;
- эпицистостомия; желкентәрізді бүйрек пластикасы;
- қуықтың дисфункциясын және жыланкөзін жою;
- плевроэктомия, өкпе декортикациясы;
- эхинококкэктомия;
- торақтомия, өкпенің жарығын тігу;
- стернотомия, қабыртқаны резекцияциялау;
- артродез жасау, айдаршықүстіне остеотомия жасау, аутоотрансплантанттарды дайындау, аутоспонгиоздар, ампутация жасау;
- Микулич операциясы, Зацепин операциясы, бұлшықеттердің орнын ауыстыру және бекіту;
- трепанация, аутокраниопластика, гематоманы алып тастау;
- дисфункцияны жою, тұрақтандыру операциялары;
- өңешті сылып алып тастау; эзофагогастроанастомоз; эзофагопластика;

2	Диагностический алгоритм хронических расстройств питания. Диагностический алгоритм синдрома нарушенного всасывания, хронических расстройств питания и анемического синдрома у детей.
3	Врожденные пороки сердца у детей. Диагностика, лечение.
4	Сахарный диабет. Осложнения, неотложная помощь при комах.
	Всего - 2 часа
	Итого - 11 часов

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий профилирующих смежных дисциплин

№	Тема	Содержание
Клиническая фармакология		
1	Общие вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии	Вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии в детской хирургии. Основы рациональной фармакотерапии, этические и социальные аспекты клинической фармакологии, доказательная медицина.
2	Дозирование, выбор препаратов в хирургической практике	Клинико-фармакологические подходы к обоснованию назначения, выбору режима дозирования, оценки эффективности и безопасности препаратов, применяемых в хирургической практике. Выбор препаратов, дозы конкретному больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
3	Принципы рациональной антибиотикотерапии	Выбор препаратов, дозы конкретному больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
4	Характеристика лекарственных средств, применяемых при заболеваниях сердечно-сосудистой системы	Выбор препаратов, дозы больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
5	Характеристика лекарственных средств, применяемых при заболеваниях легких	Выбор препаратов, дозы больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
6	Характеристика диуретических лекарственных средств, применяемых в педиатрии	Выбор препаратов, дозы больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
7	Лекарственные средства,	Выбор препаратов, дозы больному с учетом

10	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
11	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
12	Дежурства по стационару хирургического профиля.
13	Работа в библиотеке, Интернете.
14	Работа в учебно-клиническом центре.
Всего - 1782 часа	

4 Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
Клиническая фармакология		
1	Основы рациональной фармакотерапии, этические и социальные аспекты клинической фармакологии, доказательная медицина.	
2	Принципы рациональной антибиотикотерапии.	
Всего - 2 часа		
Лучевая диагностика		
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, МРТ, ядерная медицина) в детской хирургии. Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний.	
Всего - 1 час		
Анестезиология и реанимация		
1	Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации.	
2	Особенности региональной и общей анестезии у детей.	
3	Принципы инфузионно-трансфузионной терапии и парентерального питания в детской хирургии.	
4	Интенсивная терапия и реанимация при острой дыхательной недостаточности, острой сердечно-сосудистой недостаточности, судорожном, гипертермическом синдромах.	
Всего - 4 часа		
Детские болезни		
1	Диагностика и лечение гнойно-септических заболеваний новорожденных	
	Диагностика и тактика лечения сепсиса.	

- диафрагма жарығы;
- кеңірдек-өңеш жыланкөзін алып тастау;
- антирефлюкстік операция;
- өңеш пластикасы;
- гастрэктомия; асқазанды резекциялау; ұлтабар мен ішек арасына анастомоз салу; ішкі жарықтарды тігу, кесу және бекіту; Новел операциясы;
- резекциялау; анастомоз салу; висцеролиз және интубациялау, ішекті бекіту; антирефлюкстік операция; жуан ішекті төмен тарту; анастомоз салу (Дюамеля-Баиров, Соаве-Ленюшкин тәсілімен); жуан ішекті ауқымды түрде резекциялау;
- спленоренальдық анастомоз;
- құйымшақты алып тастау, резекциялау;
- жылауықты және ісікті алып тастау, өкпені резекциялау;
- жүрек жаракатын тігу, перикардэктомия;
- алдыңғы ішперде қабырғасына жамау салудың бір кезенді, екі кезенді операциясы, герниопластика;
- торакопластика, қабыртқаны резекциялау, стернотомия.

2 Пән сағаттарын бөлу

Хирургиялық емес бейіндегі мамандықтар бойынша білімі немесе жұмыс өтілі бар (хирургия, жалпыдәрігерлік практика бойынша интернатурадан өтпеген) резиденттер үшін оқудың «Нөлінші жылы»

Бейіндеуші пәндер

Сағат саны	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Хирургиялық аурулар	594	11	385	198
Балалар аурулары	594	11	385	198
Анестезиология және реанимация	432	8	280	144
Клиникалық анатомия және оперативтік хирургия	216	4	140	72
Травматология және ортопедия	108	2	70	36
Офтальмология/оториноларингология	108	2	70	36
Онкология, маммологиямен қоса	54	1	35	18

Рентген диагностика	54	1	35	18
Сағаттардың жалпы саны	2160	40	1400	720

Хирургиялық бейіндегі мамандықтар бойынша білімі немесе жұмыс өтілі бар резиденттер үшін

Бейіндеуші пәндер

Сағат саны	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Амбулаториялық-емханалық балалар хирургиясы	594	11	385	198
Балалардың стационардағы хирургиясы - 1	594	11	385	198
Балалардың стационардағы хирургиясы - 2	594	11	385	198
Балалардың стационардағы хирургиясы - 3	594	11	385	198
Балалардың стационардағы хирургиясы - 4	594	11	385	198
Балалардың эндоскопиялық хирургиясы	594	11	385	198
Балалар травматологиясы мен ортопедиясы	594	11	385	198
Жаңа туған нәрестелер хирургиясы	594	11	385	198
Балалардың шұғыл хирургиясы	594	11	385	198
Сағаттардың жалпы саны	5346	99	3465	1782

Бейіндеуші шектес пәндер

Сағат саны	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Клиникалық фармакология	108	6	66	36
Рентген диагностика	54	3	33	18
Анестезиология және реанимация	216	12	132	72
Балалар аурулары	216	12	132	72
Сағаттардың жалпы саны	594	33	363	198

4	Холецистит	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
5	Желудочно-кишечные кровотечения	Дифференциальная диагностика кровотечений из верхних отделов ЖКТ. Дифференциальная диагностика кровотечений из нижних отделов ЖКТ.
6	Повреждения полых органов брюшной полости. Проникающие ранения живота	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
7	Острая кишечная непроходимость у детей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
8	Паразитарные заболевания органов брюшной полости	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
9	Острый панкреатит	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
10	Острые заболевания прямой кишки	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
Всего - 385 часов		
Итого - 3465 часов		

3.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР)

№	Содержание СРР
1	Ведение больных в отделениях хирургического профиля.
2	Изучение и ведение медицинской документации.
3	Работа в приемном покое.
4	Работа в диагностических кабинетах.
5	Работа в отделении реанимации и интенсивной терапии.
6	Работа в травмпункте.
7	Работа в поликлинике, СВА (кабинет хирурга).
8	Работа в операционных (ассистенции на операциях, самостоятельные операции).
9	Работа в перевязочных, манипуляционных, гипсовочных кабинетах.

8	Комбинированная травма и комбинированные повреждения скелета	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
9	Травмы и ранения грудной клетки	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
Всего - 385 часов		
Хирургия новорожденных - 1		
1	Пороки развития лицевого скелета. Пороки развития и заболевания мозгового скелета и позвоночника	Клиника, диагностика, лечение.
2	Пороки развития мочевого пузыря	Клиника, диагностика, лечение.
3	Пороки желчевыводящих путей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
4	Пороки развития толстой кишки, аноректальные пороки	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
5	Перитониты у новорожденных	Современные принципы диагностики и лечения.
6	Врожденная высокая и низкая кишечная непроходимость	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
7	Гнойно-воспалительные заболевания кожи подкожной клетчатки у новорожденных	Принципы лечения гнойно-воспалительных заболеваний кожи и подкожной клетчатки у новорожденных.
Всего - 385 часов		
Детская неотложная хирургия		
1	Острый аппендицит у детей. Аппендикулярный инфильтрат	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
2	Ущемленные грыжи	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
3	Перитонит	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.

3 Тақырыптық жоспардың үлгісі және бейіндеуші пәндердің мазмұны

3.1 Хирургиялық емес бейіндегі мамандықтар бойынша білімі немесе жұмыс өтілі бар резиденттер үшін

3.1.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі, оқудың «нөлінші жылы үшін»

№	Тақырып	Мазмұны
Хирургиялық аурулар		
1	Хирургиялық көмекті ұйымдастырудың жалпы принциптері. Қазіргі жағдайдағы стационарды алмастыратын технологиялар. Алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету жағдайындағы хирург жұмысының принциптері. Диспансерлік бақылау принциптері және оны ұйымдастыру.	
2	Алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету саласында жұмыс істейтін хирург-дәрігердің хирургиялық практикасында жиі кездесетін аурулардың дифференциальды диагностикасы.	
3	Аумақтық анестезияның қазіргі принциптері.	
4	Операцияға дейінгі кезең. Операцияның шұғылдығына қарай науқастарды оперативтік емге дайындау. Операциядан кейінгі кезеңде науқастарды емдеу.	
5	Инфузиялық және трансфузиялық терапияның қазіргі принциптері.	
6	Егде науқастардың, жүкті әйелдердің хирургиялық ауруларын емдеу ерекшеліктері.	
7	Дәрігер-хирургтің жұмысындағы асептиканың және антисептиканың принциптері.	
8	Кейінге қалдыруға болмайтын жағдайларда шұғыл көмек көрсету.	
9	Хирургиялық аурулар диагностикасының қазіргі әдістері.	
10	Дифференциальды диагностика, жиі кездесетін урологиялық аурулардың хирургиялық емінің және консервативтік емінің әдісін таңдау.	
11	Хирургиядағы дәлелді медицина. Хирургиялық ауруы бар науқастардың диагностикасы мен оларды емдеудің хаттамалары негізінде жұмыс істеу принциптері.	
Барлығы 11 сағат		
Балалар аурулары		
1	Қазақстан Республикасында балаларға медициналық көмек көрсету жұмысын ұйымдастыру және оның құрылымы. Диспансерлік есепке алу.	
2	Перинатальдық және неонатальдық күтімді жақсартуға бағытталған ұлттық стратегия. ДДСҰ-ның перинатологияға қатысты бағдарламалары. Нәрестелерді туылған күнінен бастап тиімді тамақтандыру жұмысын ұйымдастыру.	

3	Ең кіші жастағы балалардың физиологиясы мен патологиясы.
4	Бет қаңқасының туа біткен даму кемістігі.
5	Жүрек-қантамыр жүйесінің туа біткен ақаулары.
6	Кеуде ағзаларының туа біткен ақаулары.
7	Өңеш пен асқазанның тау пайда болған аурулары
8	Ішектің туа біткен даму кемістігі. Мегадолихосигма. Жыланкөзбен қоса, аноректальды даму кемістіктері.
9	Рахит. Алдын алу. Диагностикасы, емі.
10	НЖЖ-нің туа біткен даму кемістіктері.
11	Жаңа туған нәрестелерде терінің және тері шелмайының іріңді-қабынбалы аурулары. Жаңа туған нәрестелердің сепсисі.
Барлығы 11 сағат	
Анестезиология және реанимация	
1	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшесін ұйымдастыру және олардың жұмысы. Анестезиология мен реанимациядағы дәлелді медицина.
2	Науқасты наркозға дайындау. Премедикация, мақсаты және құралдары. Анестетик түрлері. Фармакология және анестетиктердің фармакодинамикасы.
3	Интубациялық наркоз. Аумақтық анестезияның әдістері. Анестезияның түрлері: құрама анестезия және қатар жасалатын анестезиялар.
4	Операцияға дейінгі кезеңде, операция кезінде, операциядан кейінгі кезеңде жасалатын инфузиялық терапия принциптері. Парентеральдық тәсілмен тамақтандыру принциптері.
5	Гемотрансфузия. Гемотрансфузиядан болған асқынулар. Көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер.
6	Шок жағдайында диагностикалау мен шұғыл көмек көрсету принциптері.
7	Жіті тыныстық жеткіліксіздік кезінде, құрысқақтық синдромында, гипертермиялық синдромда қолданылатын интенсивті терапия және реанимация.
8	Балалардағы қанайналымның жіті бұзылуы, бауыр функциясының және бүйрек функциясының жеткіліксіздігі кезінде диагностика алгоритмі және интенсивті терапия.
Барлығы 8 сағат	
Клиникалық анатомия және оперативтік хирургия	
1	Клиникалық анатомияны зерделеу әдістері. Клиникалық анатомияның негізгі ұғымдары.
2	Балалардың клиникалық анатомиясының ерекшеліктері.

3	Лапароскопическая аппендэктомия, холецистэктомия	Техника проведения лапароскопической операции при остром аппендиците, калькулезном холецистите.
4	Эндоскопическая хирургия в урологии	Техника проведения лапароскопических урологических операций.
5	Лапароскопическая герниопластика	Преимущества и недостатки лапароскопической герниопластики метода. Техника проведения лапароскопической операции при паховой, промежностной грыжах.
6	Эндоскопические методы исследования	Фиброгастродуоденоскопия. Эндоскопическая остановка кровотечения. Бронхоскопия. Торокоскопия. Фиброколоноскопия, ректоманоскопия. Цистоскопия. Осложнения эндоскопических методов исследования, их профилактика.
Всего - 385 часов		
Детская травматология и ортопедия		
1	Черепно-мозговая травма у детей	Диагностика, хирургическая тактика. Особенности черепно-мозговых травм у детей раннего возраста.
2	Переломы костей верхних конечностей	Травмы костей локтевого сустава. Переломы Монтеджи, Галлеацци. Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
3	Переломы костей нижних конечностей. Переломы шейки бедра. Переломы костей таза	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
4	Переломы позвоночника	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
5	Травматические вывихи, патологические переломы костей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
6	Ожоги. Ожоговая болезнь. Травматический шок. Постожоговые контрактуры	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
7	Врожденная патология скелета. Аномалии развития кисти и пальцев	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.

8	Хронический остеомиелит. Первично-хронические формы остеомиелита	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.
9	Абсцессы Дугласова пространства, межмышечные, поддиафрагмальные абсцессы	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.
Всего - 385 часов		
Детская хирургия в стационаре - 4		
1	Особенности анатомо-физиологического развития грудной клетки и ее органов у детей	Новые методы исследования и диагностики органов грудной клетки у детей.
2	Пороки развития легких у детей, врожденные кисты, врожденная долевая эмфизема	Клиника, диагностика, оперативное лечение.
3	Хронические воспалительные заболевания легких у детей	Клиника, диагностика, оперативное лечение. Методы дренирования абсцессов.
4	Травмы пищевода и желудка, инородные тела. Синдром Меллори-Вейса	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
5	Острые гнойно-воспалительные заболевания легких и плевры у детей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
6	Паразитарные заболевания легких	Клиника, диагностика, осложнения, оперативное лечение.
7	Пороки развития пищевода.	Современные принципы диагностики и лечения.
8	Гнойный медиастинит.	Клиника. Диагностика. Доступы оперативного лечения.
Всего - 385 часов		
Детская эндоскопическая хирургия		
1	Малоинвазивная хирургия. Особенности малоинвазивной хирургии	Принципы организации работы в лапароскопической операционной. Основные принципы лапароскопии: визуализация, экспозиция, диссекция.
2	Особенности пред- и послеоперационного периода при эндоскопических операциях	Особенности подготовки больных к эндоскопическим операциям. Преимущества и недостатки эндоскопической хирургии. Технические особенности проведения диагностических исследований и оперативной лапароскопии.

3	Операциялық шара қолданудың негізгі принциптері. Хирургиялық операция, оның түрлері (түбегейлі, паллиативтік, диагностикалық).
4	Хирургиялық аспаптар, балалар хирургиясындағы ерекшеліктері. Тіндерді ажырату және жалғау тәртібі мен тәсілдері. Тігістік материал. Тігістердің түрлері.
Травматология және ортопедия	
1	Балалардың бас-ми жарақаты.
2	Балалардың аяқ сүйектері мен қол сүйектері сынғанда диагностикалау және емдеу тәсілдерінің ерекшеліктері.
Барлығы 2 сағат	
Офтальмология/оториноларингология	
1	Көру ағзасын тексерудің қазіргі әдістері. Көз ауруларының көп тараған түрлерін ерте анықтау.
2	Көздің және оның қосалқы аппаратының зақымдануы. Көз жарақаттарында диагностика әдістері, дәрігерлік көмек түрлері.
Барлығы 2 сағат	
Онкология, маммологиямен қоса	
1	Онкологиялық науқастардың клиникалық топтары. Аурушандық, факультативтік және облигаттық обыралдылық күй. Онкологияда диспансеризация принциптері. Қатерлі ісіктердің клиникалық классификациясы, кезеңдері бойынша ((I-IV сатылары) және TNM жүйесі бойынша.
Барлығы 1 сағат	
Рентген диагностика	
1	Хирургиялық аурулардың визуалдық диагностикасындағы жаңалықтар. Хирургиялық патологияның түріне қарай диагностиканың визуалдық әдісін таңдау.

Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны, оқудың «нөлінші жылы үшін»

№	Тақырып	Мазмұны
Хирургиялық аурулар		
1	ОДА жағдайында хирургтің жұмысы	Госпитальге дейінгі кезеңдегі хирургиялық көмекті ұйымдастырудың жалпы принциптері. Қазіргі жағдайдағы стационарды алмастыратын технологиялар. Амбулаториялық хирургия орталығының жұмысын ұйымдастыру.

2	Емхана жағдайында көп кездесетін хирургиялық аурулар	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, дифференциальды диагностика, хирургиялық ем және консервативтік ем әдісін таңдау, операцияға дейінгі дайындық принциптері. Операциялық іс-шараны орындау техникасы.
3	Стационар жағдайында хирургиялық көмекті ұйымдастыру	Асептика, антисептика. Науқастарды операцияға дейін және операциядан кейін емдеп бақылау. Зарарсыздандыру әдістері.
4	Ішперденің алдыңғы қабырғасының жарығы, диафрагма жарығы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
5	Өт шығару жолдарының және ұйқыбездің хирургиялық патологиясы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
6	Талақтың оқшауланған және аралас хирургиялық аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
7	Хирургиялық жіті патология кезінде көмек көрсету	АІЖ –ден қан кету, перитонит, абсцесс, флегмоналар және т.б. Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
Барлығы 385 сағат		
Балалар аурулары		
1	Ерте жастағы балалардың физиологиясы мен патологиясы	Түрлі жастағы балалардың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Балалардың дене бітімінің өсуі және нерв-психикалық дамуы.
2	Ерте жастағы балалардың аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
3	Ересек балалардың аурулары: НЖЖ-ге тән аурулар және бейспе	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық

Детская хирургия в стационаре - 2		
1	Паховые и пупочные грыжи, показания к оперативному и консервативному лечению	Клинические проявления. Методы диагностики. Способы оперативного лечения.
2	Водянка оболочек яичка, крипторхизм, варикоцеле, показания и сроки оперативного лечения	Клинические проявления. Методы диагностики. Способы оперативного лечения.
3	Орхоэпидидимит, орхит, воспаление гидатиды, травма яичек	Клинические проявления. Методы диагностики. Способы оперативного лечения.
4	Фимоз, баланопостит	Клинические проявления. Методы диагностики. Способы оперативного лечения.
5	Паразитарные заболевания внутренних органов	Клиника. Осложнения. Методы хирургического лечения.
6	Атипичные формы остеомиелита	Клиника. Методы диагностики. Способы оперативного лечения.
7	Послеожоговых контрактур	Клиника. Показания и методы хирургического лечения. Виды пластики.
Всего 385 часов		
Детская хирургия в стационаре - 3		
1	Гнойно-хирургические инфекции у детей	Принципы лечения гнойных хирургических инфекций у детей. Профилактика гнойной хирургической и внутрибольничной инфекции. Современные принципы антибиотикотерапии.
2	Острые гнойные заболевания кожи и подкожной клетчатки. Лимфадениты и аденофлегмоны у детей	Клиника, диагностика, оперативное лечение. Методы дренирования абсцессов.
3	Перинефриты, забрюшинная флегмона	Клиника, диагностика, оперативное лечение. Методы дренирования абсцессов.
4	Заглочные абсцессы	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.
5	Парапроктиты у детей	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.
6	Гнойные артриты у детей	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.
7	Острый гематогенный остеомиелит у детей	Клиника, дифференциальная диагностика, лечение, осложнения.

6	Панариций. Омфалиты. Абсцессы и флегмоны мягких тканей, лимфадениты, аденофлегмоны. Фурункулы, карбункулы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
7	Пупочная, паховая, бедренная, грыжа белой линии живота	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
Всего - 385 часов		
Детская хирургия в стационаре - 1		
1	Врожденные пороки развития почек	Аномалии почек. Гидронефроз. Методы исследования, дифференциально - диагностический критерий. Сроки и подготовка к оперативному лечению.
2	Острые и хронические заболевания мочевого пузыря	Клиника. Методы исследования, дифференциально - диагностический критерий. Сроки и подготовка к оперативному лечению.
3	Травмы мочевого пузыря, уретры, мочеточников и почек	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
4	Врожденные пороки развития кишечника. Мегадолихосигма	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
5	Анаректальные пороки развития со свищом	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
6	Врожденные кисты, свищи шеи	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
7	Изолированные и смешанные хирургические заболевания селезенки. Портальная гипертензия у детей, тактика лечения	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
8	Хирургическая патология желчевыводящих путей и поджелудочной железы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
Всего - 385 часов		

	цификалы аурулар. Диагностика. Аталған науқастарды емдеу тәсілі. Бүйрек туберкулезі	емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
4	Ішкі ағзалардың паразиттік аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
5	Госпитальдік емді кейінге қалдыруға болмайтын жағдайлар	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
6	Жіті және созылмалы колит. Этиологиясы. Патогенезі. Консервативтік ем және хирургиялық ем	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
7	Қан жүйесінің аурулары. Анемия. Лейкоз	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
Барлығы 385 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшесін ұйымдастыру және олардың жұмысы	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшесін ұйымдастыру және олардың жұмысы. Анестезиология мен реанимациядағы дәлелді медицина.
2	Науқасты наркозға дайындау	Премедикация, мақсаты және құралдары. Анестетик түрлері. Фармакология және анестетиктердің фармакодинамикасы.
3	Ауырсынуды басу түрлері. Орындау тәсілі	Интубациялық наркоз. Аумақтық анестезияның әдістері. Анестезияның түрлері: құрама анестезия және қатар жасалатын анестезиялар.
4	Инфузиялық терапия	Операцияға дейінгі кезеңде, операция кезінде, операциядан кейінгі кезеңде жасалатын инфузиялық терапия. Парентеральдық тәсілмен тамақтандыру принциптері.

5	Гемотрансфузия	Көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер. Үйлесімділігін анықтау үшін сынама алу. Гемотрансфузиядан болған асқынулар. Гемотрансфузиялық шок.
6	Шұғыл жағдайларда қолданылатын интенсивті терапия және реанимация	Шок болғанда, перитонитте, септикалық асқынуларда қолданылатын интенсивті терапия және реанимация, септикалық шок.
Барлығы 280 сағат		
Клиникалық анатомия және оперативті хирургия		
1	Кеуде ағзаларының клиникалық анатомиясы.	Ағзалардың анатомиялық құрылымы, топографиялық анатомия. Операция жасау түрлері мен ағзаға жету тәсілдері.
2	Ішперде қуысы ағзаларының клиникалық анатомиясы	Ағзалардың анатомиялық құрылымы, топографиялық анатомия. Операция жасау түрлері мен ағзаға жету тәсілдері.
3	Бастың, мойынның клиникалық анатомиясы	Ағзалардың анатомиялық құрылымы, топографиялық анатомия. Операция жасау түрлері мен ағзаға жету тәсілдері
4	Операциялық шаралар қолданудың негізгі принциптері	Хирургиялық операция, түрлері (түбегейлі, паллиативтік, диагностикалық).
5	Хирургиялық аспаптар, тігістің түрлері	Хирургиялық аспаптар, балалар хирургиясындағы ерекшеліктері. Тіндерді ажырату және жалғау тәртібі мен тәсілдері. Микрохирургия. Тігістік материал. Тігістердің түрлері.
Барлығы 140 сағат		
Травматология және ортопедия		
1	Халыққа травматологиялық көмекті ұйымдастыру	Жарақаттанған науқасты қарап тексеру ерекшеліктері. Сынықтың анық және ықтимал белгілері. Ірі тамырлар мен нервтердің зақымдану белгілері. Көлікте иммобилизациялау. Сынықтардың рентгенодиагностикасы және сынықтардың бітіп-тұтасуының клиникалық-рентгенологиялық белгілері. Қаңқаны тартып созу. Остеосинтез әдістері.

3	Закрытые травмы органов брюшной полости. Повреждения полых органов брюшной полости. Проникающие ранения живота.
4	Ущемленные грыжи. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение.
5	Абсцессы, инфильтраты, кишечные свищи. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение.
6	Перитонит. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение.
7	Холецистит. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение.
8	Желудочно-кишечные кровотечения. Дифференциальная диагностика кровотечений из верхних отделов ЖКТ. Дифференциальная диагностика кровотечений из нижних отделов ЖКТ.
9	Повреждения полых органов брюшной полости. Проникающие ранения живота.
10	Инвагинация кишечника. Лапароскопический и колоноскопический методы лечения инвагинации кишечника.
11	Синдром портальной гипертензии. Показания к хирургическому лечению.
Всего - 11 часов	
Итого - 99 часов	

3.2.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Детская хирургия амбулаторно-поликлиническая		
1	Повреждение мягких тканей. Доброкачественные образования кожи и мягких тканей. Дермоидные кисты	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
2	Переломы длинных трубчатых костей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
3	Подвывих головки луча. Травматические вывихи в мелких суставах кисти	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
4	Врожденный вывих бедра. Врожденные и приобретенные деформации костей и суставов	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
5	Врожденная мышечная кривошея	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.

3	Переломы бедренной кости. Переломы шейки бедра. Диагностика. Лечение.
4	Внутрисуставные переломы костей голени, эпифизов.
5	Переломы костей таза у детей. Диагностика. Лечение.
6	Переломы позвоночника, особенности клинической картины, диагностика, лечение.
7	Травматические вывихи, патологические переломы костей.
8	Ожоги. Ожоговая болезнь. Консервативное лечение. Методы пластики.
9	Комбинированная травма и комбинированные повреждения скелета.
10	Травмы и ранения грудной клетки. Воронкообразная деформация грудной клетки у детей.
11	Врожденная деформация кистевого сустава. Врожденная косолапость, лечение. Врожденная патология тазобедренного сустава у детей, диагностика, консервативное и оперативное лечение. Coxa Vara, Coxa Valga.
Всего - 11 часов	
Хирургия новорожденных - 1	
1	Пороки развития лицевого скелета. Пороки развития и заболевания мозгового скелета и позвоночника. Клиника, диагностика и лечение.
2	Родовая травма новорожденных. Клиника, диагностика и лечение.
3	Эмбриональные грыжи, гастрошизис. Клиника, диагностика и лечение.
4	Пороки развития мочевого пузыря. Клиника, диагностика и лечение.
5	Пороки желчевыводящих путей, диагностика и лечение.
6	Пороки развития толстой кишки, аноректальные пороки. Клиника, диагностика и лечение.
7	Современные принципы диагностики и лечения перитонитов у новорожденных.
8	Врожденная высокая и низкая кишечная непроходимость.
9	Врожденный пилоростеноз, методы диагностики и лечения.
10	Принципы лечения гнойно-воспалительных заболеваний кожи и подкожной клетчатки у новорожденных.
11	Эмбриональная грыжа пупочного канатика. Клиника, диагностика и лечение.
Всего - 11 часов	
Детская неотложная хирургия	
1	Острый аппендицит у детей. Дифференциальная диагностика, хирургическая тактика. Лечение.
2	Аппендикулярный инфильтрат. Дивертикул Меккеля.

2	Қол сүйектерінің сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
3	Аяқ сүйектерінің сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
4	Көп жарақаттар	Жаншылу синдромы. Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
5	Бет қаңқасы сүйектерінің сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері,
6	Сүйектер мен буындардың дегенерациялық-дистрофиялық және қабынбалы аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
Барлығы 70 сағат		
Офтальмология/оториноларингология		
1	Есту және көру ағзаларының анатомиясы мен физиологиясы. Диагностиканың қазіргі әдістері, емдеу әдістері	Есту және көру ағзаларының анатомиясы мен физиологиясы. Диагностиканың қазіргі әдістері, емдеу әдістері.
2	Қабактың, көзжастық ағзалардың, конъюнктивтің, мөлдірқабактың патологиясы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
3	Көздің тамырлы қабығының, торқабактың, көру нервсінің, көзбұршақтың, көзді қозғалтатын аппараттың патологиясы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
4	Глаукома	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
5	ЛОП-ағзалардағы жарақаттар мен бөгде заттар	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
Барлығы 70 сағат		

Онкология, маммологиямен қоса		
1	Обыралды аурулары (облигатты және факультативтік обыралдылық)	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері. Аурушандық, факультативтік және облигатты обыралдылық.
2	Қатерлі ісіктердің клиникалық классификациясы, кезеңдері бойынша ((I-IV сатылары) және TNM жүйесі бойынша	Гистологиялық және патоморфологиялық классификация, кезеңдері бойынша және TNM жүйесі бойынша.
3	Өкпе обыры және көкірекорта ісіктері, қанқаншабез обыры	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
4	Обыралды аурулары және емшек обыры	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
5	Сүйектің және жұмсақ тіндердің ісіктері, тері обыры және меланома, лимфогранулематоз	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
6	Өңеш обыры, асқазан обыры	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
7	Бауыр обыры, ұйқыбез обыры	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
8	Төкішек обыры, тікішек обыры	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, емнің тәсілі, принциптері.
Барлығы 35 сағат		
Рентген диагностика		
1	Хирургиядағы диагностиканың рентген әдістері (рентгенография – скопия, УДЗ, МРТ, ядролық медицина)	Хирургиядағы диагностиканың қазіргі әдістері.
2	Жүректің жіті және созылмалы ауруларының рентген диагностикасы	Жүректің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар пациенттерге рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау техникасы. Негізгі рентгенологиялық симптомдар.

8	Заболевания плевры, плевральной полости. Пневмоторакс, плевриты, эмпиема плевры.
9	Паразитарные заболевания легких. Диагностика, консервативное и оперативное лечение.
10	Пороки развития пищевода. Диагностика. Хирургическое лечение.
11	Гнойный медиастинит. Диагностика. Оперативные доступы.
Всего - 11 часов	
Детская эндоскопическая хирургия	
1	Малоинвазивная хирургия. Особенности малоинвазивной хирургии. Принципы организации работы в лапароскопической операционной. Основные принципы лапароскопии: визуализация, экспозиция, диссекция.
2	Особенности пред- и послеоперационного периода при эндоскопических операциях. Преимущества и недостатки эндоскопической хирургии.
3	Технические особенности проведения диагностических исследований и оперативной лапароскопии.
4	Техника проведения лапароскопической операции при остром аппендиците, калькулезном холецистите.
5	Техника проведения лапароскопической операции при калькулезном холецистите.
6	Эндоскопическая хирургия в урологии, техника проведения лапароскопической нефропексии.
7	Лапароскопическая герниопластика, преимущества и недостатки данного метода. Техника проведения лапароскопической операции при паховой, промежуточной грыжах.
8	Фиброгастродуоденоскопия. Эндоскопическая остановка кровотечения.
9	Бронхоскопия. Торокоскопия. Осложнения эндоскопических методов исследования, их профилактика.
10	Фиброколоноскопия, ректоманоскопия. Цистоскопия. Осложнения эндоскопических методов исследования, их профилактика.
11	Особенности эндоскопических операций и эндоскопических методов исследований у детей.
Всего - 11 часов	
Детская травматология и ортопедия	
1	Черепно-мозговая травма у детей. Диагностика, хирургическая тактика. Особенности черепно-мозговых травм у детей раннего возраста.
2	Переломы плечевой кости у детей. Переломы костей предплечья. Травмы костей локтевого сустава. Переломы Монтеджи, Галлеаи. Диагностика. Лечение.

9	Показания и методы лечения послеожоговых контрактур.
10	Рубцовые сужения пищевода. Создание искусственного пищевода, виды пластики.
11	Врожденные пороки развития ЖКТ. Диагностика, лечение.
Всего - 11 часов	
Детская хирургия в стационаре - 3	
1	Принципы лечения гнойных хирургических инфекций у детей. Профилактика гнойной хирургической и внутрибольничной инфекции. Современные аспекты антибиотикотерапии.
2	Острые гнойные заболевания кожи и подкожной клетчатки. Фурункул, карбункул, абсцесс, флегмона.
3	Лимфадениты и аденофлегмоны у детей.
4	Заглочные абсцессы.
5	Парапроктиты. Возможные осложнения и их профилактика.
6	Гнойные артриты у детей.
7	Острый гематогенный остеомиелит у детей.
8	Хронический остеомиелит. Первично-хронические формы остеомиелита.
9	Абсцессы Дугласова пространства, межмышечные, поддиафрагмальные абсцессы.
10	Перинефриты, забрюшинная флегмона. Методы дренирования абсцессов.
11	Гнойные артриты у детей.
Всего - 11 часов	
Детская хирургия в стационаре - 4	
1	Особенности анатомо-физиологического развития грудной клетки и ее органов у детей. Новые методы исследования и диагностики органов грудной клетки у детей.
2	Пороки развития легких у детей, врожденные кисты, врожденная долевая эмфизема.
3	Врожденные диафрагмальные грыжи. Диагностика, оперативное лечение.
4	Хронические воспалительные заболевания легких у детей. Диагностика, консервативное и оперативное лечение.
5	Травмы пищевода и желудка, инородные тела. Диагностика, консервативное и оперативное лечение.
6	Синдром Меллори-Вейса. Эндоскопические методы остановки кровотечения
7	Острые гнойно-воспалительные заболевания легких. Диагностика, консервативное и оперативное лечение.

3	Өкпенің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Өкпенің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар пациенттерге рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау техникасы. Негізгі рентгенологиялық симптомдар.
4	Асқазанның, ішектің, бауырдың, билиарлық жүйенің, ұйқыбездің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Асқазанның, ішектің, бауырдың, билиарлық жүйенің, ұйқыбездің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар пациенттерге рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау техникасы. Негізгі рентгенологиялық симптомдар.
5	Бүйректің, бүйректің зәр шығару жолдарының жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Бүйректің, бүйректің зәр шығару жолдарының жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар пациенттерге рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау техникасы. Негізгі рентгенологиялық симптомдар.
6	Қалқаншабездің, бүйрекүстібездің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Қалқаншабездің, бүйрекүстібездің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар пациенттерге рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау техникасы. Негізгі рентгенологиялық симптомдар.
Барлығы 35 сағат		

3.2 Хирургиялық емес бейіндегі мамандықтар бойынша алдыңғы білімі және жұмыс өтілі бар резиденттер үшін

3.2.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырып	Мазмұны
Амбулаториялық-емханалық, балалар хирургиясы		
1	ҚР амбулаториялық-емханалық қызметті ұйымдастыру.	
2	Терідегі және жұмсақ тіндердегі қатерсіз ісіктер.	
3	Балалар жарақаттары және оның алдын алу.	
4	Ортопедиялық науқастарды диспансерлік бақылау принциптері және оны ұйымдастыру.	
5	Құрсақтың алдыңғы қабырғасының жарығы. Диагностика, емдеу, оңалту.	
6	Жұмсақ тіндердің ірінді ауруларын емхана жағдайында диагностикалау және емдеу.	

7	Жілік сүйектердің сынықтары. Аяқ пен қолдың сынықтары.
8	Кәріжілік басының буын таюы. Қол басының ұсақ буындарының жарақаттық шығып кетуі.
9	Тілме қабынбасы. Күбіртке. Омфалит.
10	Жұмсақ тіндердің абсцестері мен флегмондары, лимфадениттер, аденофлегмондар. Фурункул, көршиқан.
11	Дермоид жылауық. Қысқа жүгеншік. Диагностика. Хирургиялық емі.
Барлығы 11 сағат	
Стационардағы балалар хирургиясы - 1	
1	Жоспарлы хирургиядағы операцияға дейінгі дайындықтың ерекшеліктері және операциядан кейінгі емдеу.
2	Қуықтың жіті және созылмалы аурулары.
3	Қуықтың, уретраның, бүйректің және зәрағардың жарақаттары.
4	Ішек дамуының туа біткен кемістіктері. Мегадолихосигма. Гиршпрунг ауруы.
5	Талақтың оқшауланған және аралас хирургиялық аурулары.
6	Портальды гипертензия. Хирургиялық емнің қазіргі әдістері.
7	Жыланкөзбен қоса, дамудың анаректальды кемістіктері. Диагностикасы. Емі.
8	Өт шығатын жолдардың және ұйқыбездің хирургиялық патологиялары.
9	Мойынның туа біткен жылауықтары, жыланкөздері. Диагностикасы. Емі.
10	НЖЖ-нің туа біткен кемістіктері. Диагностикасы. Емі.
11	Тератомалар және дермоид жылауықтар. Диагностикасы. Емі.
Барлығы 11 сағат	
Стационардағы балалар хирургиясы -2	
1	Уретра дамуының туа біткен кемістіктері. Эписпадия, гипоспадия.
2	Кіндік жарығы, шат жарығы. Диагностикасы, емі.
3	Жарықтың сирек кездесетін түрлері. ПТИ үшбұрышының жарықтары, жапқыш тесіктің жарығы.
4	Еңқалтаның шемені, крипторхизм, варикоцеле. Диагностикасы. Емі.
5	Орхоэпидемит, орхит, гидатиданың қабынуы, атабездің жарақаттары.
6	Фимоз, баланопастит, диагностикасы, оперативтік емі.
7	Ішкі ағзалардың паразиттік аурулары.
8	Остеомиелиттің атипті формалары. Диагностикасы, емі.
9	Күйіктен кейінгі контрактураларды емдеуге көрсетілімдер және емдеу әдістері.
10	Өңештің тыртықтанып тарылуы. Жасанды өңеш салу, пластика түрлері.

5	Грыжи передней брюшной стенки. Диагностика, лечение, реабилитация.
6	Диагностика, лечение гнойных заболеваний мягких тканей в условиях поликлиники.
7	Переломы длинных трубчатых костей. Переломы верхних и нижних конечностей.
8	Подвывих головки луча. Травматические вывихи в мелких суставах кисти.
9	Рожистое воспаление. Панариций. Омфалиты.
10	Абсцессы и флегмоны мягких тканей, лимфадениты, аденофлегмоны. Фурункулы, карбункулы.
11	Дермоидные кисты. Короткая уздечка. Диагностика. Хирургическое лечение.
Всего - 11 часов	
Детская хирургия в стационаре - 1	
1	Особенности предоперационной подготовки и послеоперационное лечение в плановой хирургии.
2	Острые и хронические заболевания мочевого пузыря.
3	Травмы мочевого пузыря, уретры, мочеточников и почки.
4	Врожденные пороки развития кишечника. Мегадолихосигма. Болезнь Гиршпрунга.
5	Изолированные и смешанные хирургические заболевания селезенки.
6	Портальная гипертензия. Современные методы хирургического лечения.
7	Анаректальные пороки развития со свищом. Диагностика. Лечение.
8	Хирургическая патология желчевыводящих путей и поджелудочной железы.
9	Врожденные кисты, свищи шеи. Диагностика. Лечение.
10	Врожденные пороки развития МПС. Диагностика. Лечение.
11	Тератомы и дермоидные кисты. Диагностика лечение.
Всего - 11 часов	
Детская хирургия в стационаре - 2	
1	Врожденные пороки развития уретры. Эписпадия, гипоспадия.
2	Паховые и пупочные грыжи. Диагностика. Лечение.
3	Редкие виды грыж. Грыжи треугольника ПТИ, запирающего отверстия.
4	Водянка оболочек яичка, крипторхизм, варикоцеле. Диагностика. Лечение.
5	Орхоэпидемит, орхит, воспаление гидатиды, травма яичек.
6	Фимоз, баланопастит, диагностика, оперативное лечение.
7	Паразитарные заболевания внутренних органов.
8	Атипичные формы остеомиелита. Диагностика, лечение.

2	Лучевая диагностика острых и хронических заболеваний сердца	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями сердца. Основные рентгенологические симптомы.
3	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний легких	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями легких. Основные рентгенологические симптомы.
4	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний желудка, кишечника, печени, билиарной системы и поджелудочной железы	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями желудка, кишечника, печени, билиарной системы и поджелудочной железы. Основные рентгенологические симптомы.
5	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний почек и мочевыводительных путей, почек	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями почек и мочевыводительных путей, почек. Основные рентгенологические симптомы.
6	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний щитовидной железы, надпочечников.	Техника проведения рентгенографии – скопии, УЗИ, МРТ у пациентов с острыми и хроническими хирургическими заболеваниями щитовидной железы, надпочечников. Основные рентгенологические симптомы.
Всего - 35 часов		

3.2 Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям хирургического профиля

3.2.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
Детская хирургия амбулаторно-поликлиническая		
1	Организация амбулаторно-поликлинической службы РК.	
2	Доброкачественные образования кожи и мягких тканей.	
3	Детский травматизм и его профилактика.	
4	Принципы и организация диспансерного наблюдения ортопедических больных.	

11	АІЖ туа біткен кемістіктері. Диагностикасы, емі.
Барлығы 11 сағат	
Стационардағы балалар хирургиясы -3	
1	Балалардағы іріңді хирургиялық инфекцияларды емдеу принциптері. Аурухана ішіндегі және іріңді хирургиялық инфекциялардың алдын алу. Антибиотикотерапияның қазіргі аспектілері.
2	Терінің және тері шелмайының іріңді жіті аурулары. Шикан, көршиқан, абсцесс, флегмона.
3	Балалардағы лимфадениттер және аденофлегмондар.
4	Жұтыну абсцестері.
5	Парапроктиттер. Ықтимал асқынулар және олардың алдын алу.
6	Балалардағы іріңді артриттер.
7	Балалардағы жіті гематогендік остеомиелит.
8	Созылмалы остеомиелит. остеомиелиттің ілкі созылмалы түрлері.
9	Дуглас кеңістігінің, бұлшықетаралық, диафрагмаасты абсцестер.
10	Перинефриттер, ішперде артының флегмондары. Абсцестерді дренаждау әдістері.
11	Балалардың іріңді артриттері.
Барлығы 11 сағат	
Стационардағы балалар хирургиясы -4	
1	Балаларда кеуденің және ондағы ағзалардың анатомиялық-физиологиялық даму ерекшеліктері. Балалардың кеуде ағзаларын зерттеудің және диагностикалаудың жаңа әдістері.
2	Балаларда өкпе дамуының кемістіктері, туа біткен жылауықтар, туа біткен бөліктік эмфизема.
3	Диафрагманың туа біткен жарықтары. Диагностикасы, оперативті емі.
4	Балаларда өкпенің созылмалы-қабынбалы аурулары. Диагностикасы, консервативтік және оперативтік емі.
5	Өңештің және асқазанның жаракаттары, олардағы бөгде заттар. Диагностикасы, консервативтік және оперативтік емі.
6	Меллори-Вейс синдромы. Қан токтатудың эндоскопиялық әдістері.
7	Өкпенің созылмалы-қабынбалы аурулары. Диагностикасы, консервативтік және оперативтік емі.
8	Плевраның, плевра қуысының аурулары. Пневмоторакс, плевриттер, плевраның эмпиема.
9	Өкпенің паразиттік аурулары. Диагностикасы, консервативтік және оперативтік емі.

10	Өңештің даму кемістіктері. Диагностикасы. Хирургиялық емі.
11	Ірінді медиастинит. Диагностикасы. Операция жасау жолдары.
Барлығы 11 сағат	
Балалардың эндоскопиялық хирургиясы	
1	Азинвазиялы хирургия. Азинвазиялы хирургияның ерекшеліктері. Лапароскопиялық операция бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру принциптері. Лапароскопияның негізгі принциптері: визуализация, экспозиция, диссекция
2	Эндоскопиялық операциялар кезінде операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезеңдердің ерекшеліктері. Эндоскопиялық хирургияның артықшылықтары мен кемшіліктері.
3	Лапароскопиямен диагностикалық зерттеулер жүргізудің және операциясының техникалық ерекшеліктері.
4	Жіті аппендицит, тасты холецистит кезінде лапароскопиялық операция жасау тәртібі.
5	Тасты холецистит кезінде лапароскопиялық операция жасау тәртібі.
6	Урологиядағы эндоскопическая хирургия, лапароскопиялық нефропексия жасау тәртібі.
7	Лапароскопиялық герниопластика, бұл әдістің артықшылықтары және кемшіліктері. Шат жарығына, бұтара жарығына лапароскопиялық операция жасау тәртібі.
8	Фиброгастродуоденоскопия. Қанды эндоскопиялық жолмен тоқтату.
9	Бронхоскопия. Торокоскопия. Эндоскопиялық зерттеуден болған асқынулар, олардың алдын алу.
10	Фиброколоноскопия, ректоманоскопия. Цистоскопия. Эндоскопиялық зерттеуден болған асқынулар, олардың алдын алу.
11	Балаларға жасалатын эндоскопиялық операциялардың және эндоскопиялық зерттеу әдістерінің ерекшеліктері.
Барлығы 11 сағат	
Балалар травматологиясы мен ортопедиясы	
1	Балалардағы бассүйек-ми жарақаты. Диагностикасы, хирургиялық тәсілі. Ең кіші жастағы балалардың бассүйек-ми жарақатының ерекшеліктері.
2	Балалардың білек сүйегінің сынығы. Шынтақ буыны сүйектерінің сынығы. Монтедж, Галлеаци сынықтары. Диагностикасы. емі.
3	Ортанжілік сынықтары. Ортанжілік мойнағының сынуы. Диагностикасы емі.
4	Жіліншіктің, эпифиздің буынішілік сынығы.
5	Балалардың жамбас сүйегінің сынықтары. Диагностикасы емі.

3	Патология сосудистой оболочки, сетчатки, зрительного нерва, хрусталика, глазодвигательного аппарата	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
4	Глаукома	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
5	Травмы и инородные тела ЛОР-органов	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
Всего - 70 часов		
Онкология с маммологией		
1	Предраковые заболевания (облигатный и факультативный предрак)	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения. Заболеваемость, факультативные и облигатные предраки.
2	Клиническая классификация злокачественных опухолей по стадиям (I-IV стадии) и по системе TNM	Гистологическая и патоморфологическая классификация, по стадиям и системе TNM.
3	Рак легкого и опухоли средостения, рак щитовидной железы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
4	Предраковые заболевания и рак молочной железы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
5	Опухоли костей и мягких тканей, рак кожи и меланома, лимфогранулематоз	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
6	Рак пищевода, рак желудка	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
7	Рак печени и поджелудочной железы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
8	Рак ободочной и прямой кишок	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы лечения.
Всего - 35 часов		
Лучевая диагностика		
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, МРТ, ядерная медицина) в хирургии	Современные методы диагностики в хирургии.

5	Хирургический инструментарий, виды швов	Хирургический инструментарий, особенности в детской хирургии. Правила и способы разъединения и соединения тканей. Микрохирургия. Шовный материал. Виды швов.
Всего - 140 часов		
Травматология и ортопедия		
1	Организация травматологической помощи населению	Особенности обследования больных с травмой. Достоверные и вероятные признаки переломов. Признаки повреждения магистральных сосудов и нервов. Транспортная иммобилизация. Рентгенодиагностика переломов и клиничко–рентгенологические признаки сращения переломов. Скелетное вытяжение. Методы остеосинтеза.
2	Переломы костей верхних конечностей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
3	Переломы костей нижних конечностей	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
4	Политравмы	Краш-синдром. Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
5	Переломы костей лицевого скелета	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
6	Дегенеративно-дистрофические и воспалительные заболевания костей и суставов	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.
Всего - 70 часов		
Офтальмология/оториноларингология		
1	Анатомия и физиология органов слуха и зрения. Современные методы диагностики, методы лечения	Анатомия и физиология органов слуха и зрения. Современные методы диагностики, методы лечения.
2	Патология век, слезных органов, конъюнктивиты, роговицы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.

6	Омыртқа бағанының сынықтары, клиникалық көрінісінің ерекшеліктері, диагностикасы, емі.
7	Жарақат салдарынан буынның шығып кетуі, сүйектердің патологиялық сынықтары.
8	Күйіктер. Күйік ауруы. Консервативтік емі. Пластика әдісі.
9	Қаңқаның құрамдас жарақаты және құрамдас зақымдары.
10	Көкіректің жарақаттары мен жаралары. Балалардың көкірегінің құйғытәрізді деформациясы.
11	Қол басы буындарының туа біткен деформациясы. Туа біткен маймақтық, оны емдеу. Балалардың ұршықбуынының туа біткен патологиясы, диагностикасы, консервативтік және оперативтік емі. Coxa Vara, Coxa Valga.
Барлығы 11 сағат	
Жаңа туған нәрестелер хирургиясы - 1	
1	Бет қаңқасының даму кемістіктері. Ми қаңқасының және омыртқа бағанының даму кемістіктері мен аурулары. Клиникасы, диагностикасы және емі.
2	Жаңа туған нәрестелердің туғанда алған жарақаты. Клиникасы, диагностикасы және емі.
3	Эмбриондық жарық, гастрошизис. Клиникасы, диагностикасы және емі.
4	Қуықтың даму кемістіктері. Клиникасы, диагностикасы және емі.
5	Өт шығатын жолдардың ақаулары, диагностикасы және емі.
6	Жуан ішектің даму кемістіктері, аноректальды ақаулар. Клиникасы, диагностикасы, емі.
7	Жаңа туған нәрестелерде перитонит диагностикасының және перитонитті емдеудің қазіргі принциптері.
8	Ішектің туа біткен жоғарғы және төменгі түйнелісі.
9	Туа біткен пилоростеноз, диагностикасы мен емінің әдістері.
10	Жаңа туған нәрестелерде терінің және тері шелмайының ірінді-қабынбалы ауруларын емдеу принциптері.
11	Кіндікбаудың эмбриондық жарығы. Клиникасы, диагностикасы және емі.
Барлығы 11 сағат	
Балалардың шұғыл хирургиясы	
1	Балалардың жіті аппендициті. Дифференциальды диагностика, хирургиялық тәсілі. Емі.
2	Аппендикс инфильтраты. Меккель дивертикулы.
3	Ішперде қуысы ағзаларының жабық жарақаттары. Ішперденің қуыс ағзаларының зақымдары. Ішті тесіп өткен жарақаттар.

4	Қыспажарықтар. Дифференциальды диагностика, хирургиялық тактика. Емі.
5	Абсцестер, инфильтраттар, ішек жыланкөздері. Дифференциальды диагностика, хирургиялық тәсілі. Емі.
6	Перитонит. Дифференциальды диагностика, хирургиялық тәсілі. Емі.
7	Холецистит. Дифференциальды диагностика, хирургиялық тәсілі. Емі.
8	Асқазан мен ішектен қан кету. АІЖ жоғарғы бөліктерінен қан кетудің дифференциальды диагностикасы. АІЖ төменгі бөліктерінен қан кетудің дифференциальды диагностикасы.
9	Ішперденің қуыс ағзаларының зақымдары. Іштің тесік жарақаттары.
10	Ішектің қынапталуы. Ішектің қынапталуын лапароскопиялық және колоноскопиялық әдістермен емдеу.
11	Портальды гипертензия синдромы. Хирургиялық емнің көрсеткіштері.
Барлығы 11 сағат	
Жиыны 99 сағат	

3.2.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырып	Мазмұны
Балалардың амбулаториялық-емханалық хирургиясы		
1	Жұмсақ тіндердің зақымдануы. Терідегі және жұмсақ тіндердегі катерсіз ісіктер. Дермоид жылауық	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
2	Жіліктердің сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
3	Кәріжілік басы буынының таюы Қол басының ұсақ буындарының жарақаттық шығып кетулері	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
4	Ұршықтың туа біткен шықпасы. Сүйектер мен буындардың туа біткен және жүре пайда болған деформациялары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
5	Туа біткен бұлшықеттік қисықмойын	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық

6	Острый и хронический колит. Этиология. Патогенез. Консервативное и хирургическое лечение	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
7	Болезни системы крови. Анемии. Лейкозы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
Всего - 385 часов		
Анестезиология и реанимация		
1	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии. Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации.
2	Подготовка больного к наркозу	Премедикация, цели и средства. Виды анестетиков. Фармакология и фармакодинамика анестетиков.
3	Виды обезболивания. Техника проведения	Интубационный наркоз. Региональные методы анестезии. Комбинированные и сочетанные виды анестезии.
4	Инфузионная терапия	Инфузионная терапия в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде, парентеральное питание.
5	Гемотрансфузия	Показания, противопоказания. Пробы на совместимость. Осложнения гемотрансфузии. Гемотрансфузионный шок.
6	Интенсивная терапия и реанимация при неотложных состояниях	Интенсивная терапия и реанимация при шоках, перитоните, септических осложнениях, септический шок.
Всего - 280 часов		
Клиническая анатомия и оперативная хирургия		
1	Клиническая анатомия органов грудной клетки	Анатомическое строение органов, топографическая анатомия. Доступы, виды операций.
2	Клиническая анатомия органов брюшной полости	Анатомическое строение органов, топографическая анатомия. Доступы, виды операций.
3	Клиническая анатомия головы, шеи	Анатомическое строение органов, топографическая анатомия. Доступы, виды операций.
4	Основные принципы оперативного вмешательства	Хирургическая операция, виды (радикальная, паллиативная, диагностическая).

3	Организация хирургической помощи в условиях стационара	Асептика, антисептика. Пред- и послеоперационное ведение больных. Методы стерилизации.
4	Грыжи передней брюшной стенки, диафрагмальные	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
5	Хирургическая патология желчевыводящих путей и поджелудочной железы	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
6	Изолированные и смешанные хирургические заболевания селезенки	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
7	Оказание помощи при острой хирургической патологии	Кровотечения из ЖКТ, перитонит, абсцессы, флегмоны и др. Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
Всего - 385 часов		
Детские болезни		
1	Физиология и патология детей раннего возраста	Анатомо-физиологические особенности детей различных возрастных групп. Физическое и нервно-психическое развитие детей.
2	Болезни детей раннего возраста	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
3	Болезни детей старшего возраста: Специфические и неспецифические заболевания МПС. Диагностика. Тактика ведения данных больных. Туберкулез почек	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
4	Паразитарные заболевания внутренних органов	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.
5	Неотложные состояния на госпитальном этапе	Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения, техника операций.

		емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
6	Күбіртке. Омфалиттер . жұмсақ тіндердің абсцестері және флегмоналары, лимфадениттері, аденофлегмоналары. Сыздауық, көршіқан	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
7	Кіндік жарығы, шат жарығы, іштің ортаңғы сызығының жарығы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
Барлығы 385 сағат		
Стационардағы балалар хирургиясы - 1		
1	Бүйректің туа біткен даму кемістіктері	Бүйрек аномалиялары. Гидронефроз. Зерттеу әдістері, дифференциальды - диагностикалық критерийлер. Операциялық ем мерзімі және оған дайындау.
2	Қуықтың жіті және созылмалы аурулары	Клиникасы. Зерттеу әдістері, дифференциальды - диагностикалық критерийлер. Операциялық ем мерзімі және оған дайындау.
3	Қуықтың, үрпінің зәрағардың, бүйректің жарақаттары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
4	Ішектің туа біткен даму кемістігі. Мегадолихосигма	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
5	Жыланкөзбен қоса, анаректальдық даму кемістіктері	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
6	Мойынның туа пайда болған жылауықтары мен жыланкөздері	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
7	Көкеттің оқшауланған және аралас хирургиялық аурулары. . Балалардың портальды гипертензиясы, емдеу тәсілі	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.

8	Өт шығару жолдарының және ұйқыбездің хирургиялық патологиясы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
Барлығы 385 сағат		
Стационардағы балалар хирургиясы -2		
1	Кіндік жарығы, шат жарығы, оперативті емнің және консервативті емнің көрсетілімдері	Клиникалық көріністері. Диагностика әдістері. Оперативті емінің тәсілдері.
2	Ен қабығының шемені, крипторхизм, варикоцеле, оперативті емнің көрсетілімдері және мерзімі	Клиникалық көріністері. Диагностика әдістері. Оперативті емінің тәсілдері.
3	Орхоэпидидимит, орхит, гидатидалы кабынба, еннің жарақаты	Клиникалық көріністері. Диагностика әдістері. Оперативті емінің тәсілдері.
4	Фимоз, баланопастит	Клиникалық көріністері. Диагностика әдістері. Оперативті емінің тәсілдері.
5	Ішкі ағзалардың паразиттік аурулары	Клиникасы. Асқынулар. Хирургиялық емінің әдістері.
6	Остеомиелиттің атиптік түрлері	Клиникасы. Диагностика әдістері. Оперативті емінің тәсілдері.
7	Күйіктен кейінгі контрактуралар	Клиникасы. Хирургиялық емінің көрсетілімдері мен әдістері. Пластика түрлері.
Барлығы 385 сағат		
Стационардағы балалар хирургиясы - 3		
1	Балалардың ірінді-хирургиялық инфекцияларын емдеу принциптері. Ірінді-хирургиялық және ауруханаішілік инфекциялардың алдын алу. Антибиотикотерапияның қазіргі принциптері.	Балалардың ірінді-хирургиялық инфекцияларын емдеу принциптері. Ірінді-хирургиялық және ауруханаішілік инфекциялардың алдын алу. Антибиотикотерапияның қазіргі принциптері.
2	Терінің және теріасты шелмайының жіті ірінді аурулары. Балалардың лимфадениттері және аденофлегмоналары	Клиникасы, диагностикасы, оперативті емі. Абсцестерді дренаждау әдістері.
3	Перинефриттер, ішперде артындағы флегмона	Клиникасы, диагностикасы, оперативті емі. Абсцестерді дренаждау әдістері.
4	Жұтқыншақ артындағы абсцесс	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.

Травматология и ортопедия	
1	Черепно-мозговая травма у детей.
2	Особенности диагностики и тактики при переломах костей верхних и нижних конечностей у детей.
Всего - 2 часа	
Офтальмология/оториноларингология	
1	Современные методы обследования органа зрения. Ранняя диагностика наиболее распространенных глазных заболеваний.
2	Повреждения глаза и его придаточного аппарата. Методы диагностики, виды врачебной помощи при травмах глаза.
Всего - 2 часа	
Онкология с маммологией	
1	Клинические группы онкологических больных. Заболеваемость, факультативные и облигатные предраки. Принципы диспансеризации в онкологии. Клиническая классификация злокачественных опухолей по стадиям (I-IV стадии) и по системе TNM.
Всего - 1 час	
Лучевая диагностика	
1	Новое в визуальной диагностике хирургических заболеваний. Выбор визуального метода диагностики в зависимости от вида хирургической патологии.

Примерный тематический план и содержание практических занятий «нулевого года» обучения

№	Тема	Содержание
Хирургические болезни		
1	Работа хирурга в условиях СВА	Общие принципы организации оказания хирургической помощи на догоспитальном этапе. Стационар - замещающие технологии в современных условиях. Организация работы центра амбулаторной хирургии.
2	Хирургические заболевания наиболее чаще встречающиеся в условиях поликлиники	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, выбор метода хирургического и консервативного лечения, принципы предоперационной подготовки. Техника выполнения оперативных вмешательств.

4	Врожденные пороки развития лицевого скелета.
5	Врожденные пороки сердечно-сосудистой системы.
6	Врожденные пороки органов грудной клетки.
7	Врожденные заболевания пищевода и желудка.
8	Врожденные пороки развития кишечника. Мегадолихосигма. Аноректальные пороки развития со свищом.
9	Рахит. Профилактика. Диагностика, Лечение.
10	Врожденные пороки развития МПС.
11	Гнойно-воспалительные заболевания кожи и подкожной клетчатки у новорожденных. Сепсис новорожденных.
Всего - 11 часов	
Анестезиология и реанимация	
1	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии. Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации.
2	Подготовка больного к наркозу. Премедикация, цели и средства. Виды анестетиков. Фармакология и фармакодинамика анестетиков.
3	Интубационный наркоз. Региональные методы анестезии. Комбинированные и сочетанные виды анестезии.
4	Принципы инфузионной терапии в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде. Принципы парентерального питания.
5	Гемотрансфузия. Осложнения гематрансфузии. Показания, противопоказания.
6	Принципы диагностики и неотложной помощи при шоке.
7	Интенсивная терапия и реанимация при острой дыхательной недостаточности, судорожном, гипертермическом синдромах.
8	Алгоритм диагностики и интенсивной терапии у детей с острыми нарушениями гемодинамики, печеночной и почечной недостаточности.
Всего - 8 часов	
Клиническая анатомия и оперативная хирургия	
1	Методы изучения клинической анатомии. Основные понятия клинической анатомии.
2	Особенности клинической анатомии у детей.
3	Основные принципы оперативного вмешательства. Хирургическая операция, виды (радикальная, паллиативная, диагностическая).
4	Хирургический инструментарий, особенности в детской хирургии. Правила и способы разъединения и соединения тканей. Шовный материал. Виды швов.

5	Балалардағы парапроктиттер	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.
6	Балалардағы ірінді артриттер	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.
7	Балалардағы жіті гематогендік остеомиелит	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.
8	Созылмалы остеомиелит. Остеомиелиттің ілкі-созылмалы формалары	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.
9	Дуглас кеңістігінің абсцесі, бұлшықетаралық, көкетасты абсцесі	Клиникасы, дифференциальды диагностикасы, емі, асқынулар.
Барлығы 385 сағат		
Стационардағы балалар хирургиясы - 4		
1	Балаларда көкіректің және ондағы ағзалардың анатомиялық-физиологиялық даму ерекшеліктері.	Балалардың кеуде ағзаларын зерттеудің және диагностикалаудың жаңа әдістері.
2	Балаларда өкпенің даму кемшіліктері, туа біткен жылауықтар, туа біткен эмфизема	Клиникасы, диагностикасы, оперативті емі.
3	Балаларда өкпенің созылмалы қабынбалы аурулары	Клиникасы, диагностикасы, оперативті емі. Абсцестерді дренаждау әдістері.
4	Өңештің, асқазанның жарақаттары, бөгде заттар. Меллори-Вейс синдромы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
5	Балаларда өкпенің және плевраның жіті ірінді-қабынбалы аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері, операция жасау әдістері.
6	Өкпенің паразиттік аурулары	Клиникасы, диагностикасы, асқынулар, оперативті емі.
7	Өңештің даму кемістіктері	Диагностикасы мен емінің қазіргі принциптері.
8	Ірінді медиастинит	Клиникасы. Диагностикасы. оперативті емінің жолдары.
Барлығы 385 сағат		

Балалардың эндоскопиялық хирургиясы		
1	Азинвазиялы хирургия. Азинвазиялы хирургияның ерекшеліктері	Лапароскопиялық операция бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру принциптері. Лапароскопияның негізгі принциптері: визуализация, экспозиция, диссекция.
2	Эндоскопиялық операциялар кезінде операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезеңдердің ерекшеліктері	Эндоскопиялық операцияларға науқасты дайындау ерекшеліктері. Эндоскопиялық хирургияның артықшылықтары мен кемшіліктері. Диагностикалық зерттеулер жүргізудің және оперативті лапароскопия жасаудың техникалық ерекшеліктері.
3	Лапароскопиялық аппендэктомия, холецистэктомия	Жіті аппендицитке, тасты холециститке лапароскопиялық операция жасау әдістері.
4	Урологиядағы эндоскопиялық хирургия	Лапароскопиялық урологиялық операцияларды жасау тәсілі.
5	Лапароскопиялық герниопластика	Лапароскопиялық герниопластика әдісінің артықшылықтар мен кемшіліктері. Шат жарығына, бұтаралық жарыққа лапароскопиялық операция жасау тәсілдері.
6	Зерттеудің эндоскопиялық әдістері	Фиброгастродуоденоскопия. Қанды эндоскопиялық тәсілмен тоқтату. Бронхоскопия. Торокоскопия. Фиброколоноскопия, ректоманоскопия. Цистоскопия. Зерттеудің эндоскопиялық әдістерінен болатын асқынулар, олардың алдын алу.
Барлығы 385 сағат		
Балалар травматологиясы және ортопедия		
1	Балалардың бассүйек-ми жаракаты	Диагностика, хирургиялық тәсілі. Ең кіші жастағы балалардың бассүйек-ми жаракатының ерекшеліктері.
2	Қол сүйектерінің сынықтары	Травмы костей локтевого сустава. Переломы Монтеджи, Галлеаци. Особенности клиники, дифференциальная диагностика, тактика, принципы хирургического лечения.

3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

3.1 Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям не хирургического профиля

3.1.1 Примерный тематический план лекций «нулевого года» обучения

№	Тема	Содержание
Хирургические болезни		
1	Общие принципы организации оказания хирургической помощи. Стационар - замещающие технологии в современных условиях. Принципы работы хирурга в условиях ПМСП. Принципы и организация диспансерного наблюдения.	
2	Дифференциальная диагностика наиболее часто встречающиеся заболевания в хирургической практике врача-хирурга ПМСП.	
3	Современные принципы местной анестезии.	
4	Предоперационный период. Подготовка больных к оперативному лечению в зависимости от срочности операции. Принципы ведения больных в послеоперационном периоде.	
5	Современные принципы инфузионной и трансфузионной терапии.	
6	Особенности ведения хирургических больных пожилого возраста, беременных.	
7	Принципы асептики и антисептики в работе врача – хирурга.	
8	Оказание экстренной помощи при неотложных состояниях.	
9	Современные методы диагностики хирургических заболеваний.	
10	Дифференциальная диагностика, выбор метода хирургического и консервативного лечения наиболее часто встречающихся урологических заболеваний.	
11	Доказательная медицина в хирургии. Принципы работы на основе протоколов диагностики и лечения хирургических больных.	
Всего - 11 часов		
Детские болезни		
1	Организация и структура медицинской помощи детскому населению в РК. Диспансерный учет.	
2	Национальная стратегия, направленная на улучшение перинатального и неонатального ухода. Программы ВОЗ в перинатологии. Организация рационального вскармливания детей с первых дней жизни.	
3	Физиология и патология детей раннего возраста.	

Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям хирургического профиля

Профилирующие дисциплины

Количество часов	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Детская хирургия амбулаторно-поликлиническая	594	11	385	198
Детская хирургия в стационаре - 1	594	11	385	198
Детская хирургия в стационаре -2	594	11	385	198
Детская хирургия в стационаре - 3	594	11	385	198
Детская хирургия в стационаре - 4	594	11	385	198
Детская эндоскопическая хирургия	594	11	385	198
Детская травматология и ортопедия	594	11	385	198
Хирургия новорожденных	594	11	385	198
Детская неотложная хирургия	594	11	385	198
Общее кол-во часов	5346	99	3465	1782

Профилирующие смежные дисциплины

Количество часов	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Клиническая фармакология	108	6	66	36
Лучевая диагностика	54	3	33	18
Анестезиология и реанимация	216	12	132	72
Детские болезни	216	12	132	72
Общее кол-во часов	594	33	363	198

3	Аяқ сүйектерінің сынықтары. Органжілік мойнағының сынуы. Жамбас сүйектерінің сынуы	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
4	Омыртқа бағанының сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
5	Буынның жарақаттық шығып кетуі, сүйектің патологиялық сынықтары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
6	Күйіктер. Күйік ауруы. Жарақаттық шок. Күйіктен кейінгі контрактура-лар	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
7	Қаңқаның туа пайда болған патологиясы. Қол басының және саусақтардың даму аномалиясы.	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
8	Қаңқаның құрамды жарақаты және құрамды зақымдары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
9	Көкіректің жарақаттары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
Барлығы 385 сағат		
Жаңа туған нәрестелердің хирургиясы - 1		
1	Бет қаңқасының даму кемшіліктері. Ми қаңқасының және омыртқа бағанының даму кемшіліктері мен аурулары	Клиникасы, диагностикасы, емі.
2	Қуықтың даму кемістіктері	Клиникасы, диагностикасы, емі.
3	Өт шығатын жолдардың кемістіктері	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
4	Жуан ішектің даму кемістіктері, аноректальдық кемістіктер	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.
5	Жаңа туған нәрестелердегі перитониттер	Диагностикасы мен емнің қазіргі принциптері.
6	Ішектің туа біткен жоғарғы және төменгі түйнелісі	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емнің тәсілі, принциптері.

7	Нәрестелерде терінің және теріасты шелмайының ірінді-қабынбалы аурулары	Нәрестелерде терінің және теріасты шелмайының ірінді-қабынбалы аурулары.
Барлығы 385 сағат		
Балалардың шұғыл хирургиясы		
1	Балалардағы жіті аппендицит. Аппендикс инфильтраты	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
2	Қыспажарықтар	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
3	Перитонит	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
4	Холецистит	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
5	Асқазаннан ішектен қан кету	АІЖ жоғарғы бөліктерінен қан кетуді дифференциалдап диагностикалау. АІЖ төменгі бөліктерінен қан кетуді дифференциалдап диагностикалау.
6	Ішперденің қуыс ағзаларының зақымдары. Іштің тесік жарақаттары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
7	Балалардың жіті іштүйегі	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
8	Ішперде ағзаларының паразиттік аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
9	Жіті панкреатит	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
10	Тікішектің жіті аурулары	Клиникасының ерекшеліктері, дифференциальды диагностика, хирургиялық емінің тәсілі, принциптері.
Барлығы 385 сағат		
Жиыны 3465 сағат		

- антирефлюксная операция;
- пластика пищевода;
- гастроэктомия;
- резекция желудка;
- дуодено-дуодено анастомоз;
- устранение внутренних грыж, рассечение и фиксация;
- операция Новела;
- резекция; наложение анастомозов; висцеролиз и интубация, фиксация кишечника; антирефлюксная операция; порочный анастомоз; низведение толстого кишечника; наложение анастомозов (Дюамеля-Баирова, Соаве-Ленюшкина); обширная резекция толстого кишечника;
- спленоренальный анастомоз;
- удаление, резекция копчика;
- удаление кисты и опухоли, резекция легких;
- ушивание сердечной раны, перикардэктомия;
- одно, двухэтапная пластика передней брюшной стенки, герниопластика;
- торакопластика, резекция ребер, стернотомия.

2 Распределение часов дисциплины

«Нулевой год» обучения

для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям не хирургического профиля (не прошедшие интернатуры по хирургии, общей врачебной практике)

Профилирующие дисциплины

Количество часов	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Хирургические болезни	594	11	385	198
Детские болезни	594	11	385	198
Анестезиология и реанимация	432	8	280	144
Клиническая анатомия и оперативная хирургия	216	4	140	72
Травматология и ортопедия	108	2	70	36
Офтальмология/оториноларингология	108	2	70	36
Онкология с маммологией	54	1	35	18
Лучевая диагностика	54	1	35	18
Общее кол-во часов	2160	40	1400	720

- лапароскопическая аппендектомия;
- гастростомия; закрытие стомы;
- подвесная энтеростомия; закрытие стомы; ушивание кишечника;
- аппендэктомия с дренированием брюшной полости;
- цистэктомия;
- ушивание селезенки; эхинококкэктомия;
- удаление надпочечников и кистозных образований;
- циркумцизио;
- низведение яичка, орхопексия; операция Росси;
- торакотомия, дренирование;
- торакотомия; дренирование плевральной полости, перикарда;
- грыжа пищеводного отверстия диафрагмы;
- устранение разрывов диафрагмы;
- ушивание язвы желудка; пилоромиотомия;
- удаление инородного тела ЖКТ;
- клиновидная резекция кишечника;
- удаление инородных тел;
- наружная баугинеопластика;
- наложение стомы толстого кишечника по Майделю;
- сигмостомия;
- двойная терминальная операция Стронга с резекцией толстой кишки;
- разрыв печени I-II степени;
- холецистэктомия;
- Марсупилизация кисты;
- спленэктомия;
- палиативная операция при портальной гипертензии;
- эхинококкэктомия, нефростомия, введение гидрогеля;
- нефропексия, пиелолитотомия, цистолитотомия;
- операция Иванисевича, операция Палома;
- эпицистостомия; пластика парусовидной почки;
- устранение дисфункции и свища мочевого пузыря;
- плеврэктомия, декорткация легких;
- эхинококкэктомия;
- торакотомия, ушивание разрывов легких;
- стернотомия, резекция ребер;
- артродезирование, надмышечковая остеотомия, подготовка аутооттрансплантантов, аутооспонгиозы, ампутации;
- операция Микулича, Зацепина, перемещение и прикрепление мышц;
- трепанация, аутокраниопластика, удаление гематомы;
- устранение дисфункции, стабилизирующие операции;
- экстирпация пищевода; эзофагогастроанастомоз; эзофагопластика;
- диафрагмальная грыжа;
- устранение трахеопищеводного свища;

3.3 Резиденттің өздік жұмысы жоспарының үлгісі (РӨЖ)

№	РӨЖ мазмұны
1	Хирургиялық бейіндегі бөлімшелерде науқастарды емдеу.
2	Медициналық құжаттаманы зерделеу және жүргізу.
3	Қабылдау бөліміндегі жұмыс.
4	Диагностикалық кабинеттердегі жұмыс.
5	Реанимация және интенсивті терапия бөлімшесіндегі жұмыс.
6	Жарақаттық пункттегі жұмыс.
7	Емханадағы жұмыс, отбасылық-дәрігерлік академиядағы жұмыс (хирург кабинеті).
8	Операция бөлмелеріндегі жұмыс (операцияларда ассистент болу, өз бетінше операция жасау).
9	Таңу, манипуляция жасау, гипстеу кабинеттеріндегі жұмыс.
10	Клиникалық, патологиялық-анатомиялық конференцияларға баяндама, презентация дайындау.
11	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
12	Хирургиялық бейіндегі стационардағы кезекшілік.
13	Кітапханадағы, интернеттегі жұмыс.
14	Оқу-клиникалық орталықтағы жұмыс.
	Барлығы 1782 сағат

4 Бейіндеуші шектес пәндердің тақырыптық жоспардың үлгісі және мазмұны

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырып	Мазмұны
Клиникалық фармакология		
1	Рационалды фармакотерапия негіздері, клиникалық фармакологияның этикалық және әлеуметтік аспектілері, дәлелдемелі медицина.	
2	Рационалды антибиотикотерапияның принциптері.	
	Барлығы 2 сағат	
Рентген диагностика		
1	Балалар хирургиясындағы диагностиканың рентген әдістері (рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ, ядролық медицина). Жіті және созылмалы хирургиялық аурулардың рентген диагностикасы.	
	Барлығы 1 сағат	

Анестезиология және реанимация	
1	Анестезиологиядағы және реанимациядағы дәлелдемелі медицина.
2	Балаларға жасалатын жергілікті және жалпы анестезияның ерекшеліктері.
3	Балалар хирургиясындағы инфузиялық-трансфузиялық терапияның және парентералдық жолмен тамақтандырудың принциптері.
4	Тыныстық жеткіліксіздік, жүректің жіті жеткіліксіздігі, құрысқақтық, гипертермиялық синдром кезіндегі интенсивті терапия және реанимация.
Барлығы 4 сағат	
Балалар аурулары	
1	Жаңа туған нәрестелердің ірінді-септикалық ауруларын диагностикалау және емдеу. Сепсисті диагностикалау және емдеу тәсілі .
2	Тамақтанудың созылмалы түрде бұзылуын диагностикалау алгоритмі. Балаларда тамақ сіңірілуінің бұзылуы синдромын, тамақтанудың созылмалы түрде бұзылуын, анемиялық синдромды диагностикалау синдромы.
3	Балаларда жүректің туа біткен кемістігі. Диагностикасы, емі.
4	Қантты диабет. Асқынулар, кома кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем.
Барлығы 2 сағат	
Жиыны 11 сағат	

4.1 Бейіндеуші шектес пәндердің тақырыптық жоспарларының үлгісі және практикалық сабақтардың мазмұны

№	Тақырып	Мазмұны
Клиникалық фармакология		
1	Клиникалық фармакология мен фармакотерапияның жалпы сұрақтары	Вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии в детской хирургии. Основы рациональной фармакотерапии, этические и социальные аспекты клинической фармакологии, доказательная медицина.
2	Дозалау, хирургиялық практикада препараттарды таңдау	Хирургиялық практикада қолданылатын препараттарды тағайындауға, дозалау режимін таңдауға, препараттардың тиімділігі мен қауіпсіздігін бағалауға, негіз болған клиникалық-фармакологиялық әдіс. Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжа-рласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.

- диагностика и оказание первой и неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях у взрослых и детей различного возраста;
- проведение реанимационных мероприятий (проведения искусственного дыхания «рот в рот» и «рот в нос», проведения закрытого массажа сердца) у взрослых и детей различного возраста;
- расшифровка ЭКГ при инфаркте миокарда;
- проведение трахеотомии у взрослых и детей различного возраста;
- остановка наружного кровотечения;
- первичная обработки раны и наложение повязки;
- определение группы крови;
- беззондовое промывание желудка у взрослых и детей различного возраста;
- купирование гипертонического криза, болевого синдрома, обструктивного синдрома у взрослых и детей различного возраста;
- оказание помощи при обмороке;
- иммобилизация конечностей;
- удаление поверхностно расположенных инородных тел;
- проведение пикфлоуметрии и интерпретации результатов у взрослых и детей различного возраста;
- интерпретация результатов спирометрии у взрослых и детей различного возраста;
- определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента;
- проведение медицинских манипуляций (все виды инъекций, катетеризация мочевого пузыря, зондирование и промывание желудка, очистительные и сифонные клизмы и другие) у взрослых и детей различного возраста;
- диагностика и оказание неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях: кардиогенный шок, гипертонический криз, аритмии, судорожный синдром, гипертермический синдром, острый живот, ДВС-синдром, острая дыхательная недостаточность, острая сосудистая недостаточность, ангинозный статус, тромбоэмболия легочной артерии, инфекционно-токсический шок;

специальные навыки:

- первичная хирургическая обработка ран;
- венесекция;
- пункция плевральной полости и наложение дренажа по Бюлау;
- остеоперфорация и промывание костномозгового канала при остром гематогенном остеомиелите;
- наложение насечки при флегмоне новорожденных;
- вскрытие флегмон, абсцессов;
- грыжесечение (паховая, пупочная);
- продленная интубация;
- ретроградное бужирование на нитке;
- лапароскопическая герниорафия, герниопластика при паховых грыжах;

уметь:**общеврачебные умения:**

- проведение дифференциальной диагностики, обоснование клинического диагноза, назначение необходимых инструментальных и лабораторных методов обследования больным, в том числе детям, согласно протоколам, интерпретация результатов дополнительных методов обследований назначение адекватной терапии согласно протоколам лечения;
- проведение диспансеризацию здоровых и больных, в том числе детей;
- оформление медицинской документации, предусмотренной законодательством по здравоохранению;
- проведение необходимых противоэпидемических мероприятий при выявлении инфекционного заболевания;

специальные умения:

- назначать необходимые инструментальные и лабораторные методы обследования больных, согласно протоколам;
- интерпретировать данные эндоскопических, рентгенологических и ультразвуковых методов исследования, МРТ, КТ;
- интерпретировать результаты лабораторных методов исследования;
- проводить дифференциальную диагностику, обосновать клинический диагноз, назначать адекватную терапию согласно протоколам, определять объем и последовательность реанимационных мероприятий, оказывать необходимую экстренную помощь;
- выявлять экстренные хирургические заболевания угрожающие жизни ребенка в условиях приемного отделения и на до госпитальном этапе;
- проводить адекватную предоперационную подготовку больных и послеоперационное ведение;
- определять показания и противопоказания к экстренным оперативным вмешательствам у детей;
- показания и противопоказания к гемотрансфузии, правила проведения, симптоматику гемотрансфузионных осложнений и методы их лечения;
- проводить диспансеризацию здоровых и больных детей;
- проводить эпидемиологический контроль отделения и пищеблока;
- грамотно производить обзор специализированной литературы, осваивать оригинальные методы исследований, разрабатывать клинический материал по научным тематикам;
- оформлять медицинскую документацию, предусмотренную законодательством по здравоохранению;

владеть навыками:**общеврачебные навыки:**

- осмотр, пальпация, перкуссия и аускультация взрослых и детей различного
- измерение артериального пульса и давления;

3	Рационалды антибиотикотерапияның принциптері	Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжарласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.
4	Жүрек-қантамыр жүйесі ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың сипаттамасы	Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжарласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.
5	Өкпе ауруларында қолданылатын дәрілік заттардың сипаттамасы	Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжарласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.
6	Педиатрияда қолданылатын диуретикалық дәрілік заттардың сипаттамасы	Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжарласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.
7	Қышқылдық-сілтілік тепендікті қалпына келтіру үшін және осмотикалық гемостазда қолданылатын дәрілік заттар	Науқасқа ауруының ауырлық дәрежесін, жасын, қосанжарласқан патологияны ескеріп препаратты таңдау және дозасын белгілеу.
Барлығы 70 сағат		
Рентген диагностика		
1	Балалар хирургиясындағы рентген диагностика әдісі (рентгенография – рентгеноскопия, УДЗ, МРТ, ядролық медицина)	Хирургиядағы диагностиканың қазіргі әдістері.
2	Жүректің жіті және созылмалы ауруларының рентген диагностикасы	Жүректің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар науқастарға рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау тәсілдері. Рентгенологиялық негізгі симптомдар.
3	Өкпенің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Өкпенің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар науқастарға рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау тәсілдері. Рентгенологиялық негізгі симптомдар.
4	Асқазанның, ішектің, белиарлық жүйенің, ұйқыбездің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Асқазанның, ішектің, белиарлық жүйенің және ұйқыбездің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар науқастарға рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау тәсілдері. Рентгенологиялық негізгі симптомдар.
5	Бүйректің, бүйректің зәр шығару жолдарының жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Бүйректің, бүйректің зәр шығару жолдарының жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар науқастарға рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау тәсілдері. Рентгенологиялық негізгі симптомдар.

6	Қалқаншабездің, бүйрекүстібездің жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының рентген диагностикасы	Қалқаншабездің, бүйрекүстібездің жіті және созылмалы хирургиялық аурулары бар науқастарға рентгенография, рентгеноскопия, УДЗ, МРТ жасау тәсілдері. Рентгенологиялық негізгі симптомдар.
Барлығы 35 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшесінің жұмысын ұйымдастыру және жүргізу	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшесінің жұмысын ұйымдастыру және жүргізу Анестезиология мен реанимациядағы дәлелдемелі медицина.
2	Науқасты наркозға дайындау	Премедикация, мақсаттар және құралдар. Анестетик түрлері. Анестетиктердің фармакологиясы және фармакодинамикасы.
3	Анестезия түрлері. Тәсілдері	Интубациялық наркоз. Анестезияның дәйгерлікті әдістері. Анестезияның құрамдасқан және қосарластырылған түрлері.
4	Инфузиялық терапия	Операцияға дейінгі кезеңдегі, операция кезіндегі, операциядан кейінгі кезеңдегі инфузиялық терапия, парентералдық жолмен тамақтандыру.
5	Гемотрансфузия	Показания, противопоказания. Пробы на совместимость. Осложнения гемотрансфузии. Гемотрансфузионный шок.
6	Шұғыл жағдайлардағы интенсивті терапия және реанимация	Шок, септикалық асқыну, перитонит, септикалық шок кезіндегі интенсивті терапия және реанимация
Барлығы 140		
Балалар аурулары		
1	Ең кіші жастағы балаларда құсу және локсу синдромдары	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Емі.
2	Жаңа туған нәрестелердің іріңді-септикалық аурулары	Диагностика и лечение гнойно-септических заболеваний новорожденных. Диагностика и тактика лечения сепсиса.
3	Балаларда тамақ сіңірілуінің бұзылуы синдромы, тамақтанудың созылмалы түрде бұзылуы, анемиялық синдром	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Емі.

- принципы организации медицинской, социальной, правовой помощи, в том числе в местах лишения, наркопотребителям, ВИЧ-инфицированным потребителям инъекционных наркотиков (ПИН), больным СПИД, лицам, живущим с ВИЧ (ЛЖВИЧ);
- общие вопросы организации терапевтической и педиатрической помощи в республике, работа больнично-поликлинических учреждений, организация работы скорой неотложной помощи взрослому и детскому населению;
- клиническая симптоматика основных терапевтических и детских заболеваний, их профилактика, диагностика и принципы лечения, клиническая симптоматика пограничных состояний в терапевтической и педиатрической клинике;
- основы фармакотерапии в клинике внутренних и детских болезней, осложнения, вызванные применением лекарств, методы их коррекции;
- основы рационального питания здоровых лиц различного возраста, принципы диетотерапии;
- основы физиотерапии, показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению;
- вопросы экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности;
- диспансерное наблюдение за здоровыми и больными, в том числе детьми, проблемы профилактики;
- основные принципы и способы защиты населения при катастрофах;
- противоэпидемические мероприятия в случае возникновения очага инфекции;

специальные знания:

- общие вопросы организации детской хирургической помощи в республике, работу больнично-поликлинических учреждений, организацию работы скорой неотложной помощи;
- этиологию, патогенез, клиническую симптоматику основных хирургических заболеваний в детском возрасте, их профилактику, диагностику и принципы лечения, клиническую симптоматику пограничных состояний в хирургической клинике;
- основы диагностики и экстренной помощи при неотложных состояниях, при хирургических заболеваниях, травмах у детей;
- основы реаниматологии: основные методы реанимации при внезапной остановке кровообращения, острой дыхательной недостаточности, аллергических, коматозных состояниях, при переохлаждении, утоплении, электрогравме у детей;
- основы общей анестезии, применяемой на догоспитальном этапе;
- основы диагностики и неотложной помощи при острых заболеваниях и травмах органов брюшной полости, опорно-двигательного аппарата, нервной системы, при острых заболеваниях и травмах уха, горла и носа, глаза, термических поражениях, острых экзогенных отравлениях, инфекционных заболеваниях, острых заболеваниях и травмах в урологии у детей и новорожденных;

1 Пояснительная записка

Введение

Подготовка кадров в резидентуре проводится по клиническим специальностям, утверждаемым уполномоченным органом в области здравоохранения и осуществляется в соответствии со ГСО РК 2009 года.

Лицам, освоившим образовательные программы резидентуры и успешно прошедшим государственную аттестацию, присуждается квалификация по специальности детская хирургия.

Предшествующий уровень образования лиц, желающих освоить образовательные программы резидентуры – базовое медицинское образование, высшее медицинское образование, интернатура.

Продолжительность освоения образовательной программы резидентуры по детской хирургии составляет 4 года - при предшествующем уровне образования и стаже работы по специальностям хирургического профиля или общей врачебной практики; 5 лет- при предшествующем уровне образования и стаж работы по специальности не хирургического профиля.

Учебный год состоит из 44 недель (2376 часов) и включает в себя теоретическую, клиническую подготовку. Каникулы продолжительностью не менее 8 недель между академическими годами. Итоговая аттестация продолжительностью не менее 4 недель. Учебная неделя состоит из 54 часов, 1/3 часть которых приходится на самостоятельную работу резидентов-стажеров в клинике во внеучебное время.

Цель дисциплины: подготовка квалифицированного специалиста для последующей работы в качестве врача детского хирурга

Задачи дисциплины:

- углубленное освоение теоретических вопросов детской хирургии;
- совершенствование практических навыков по современным принципам диагностики, интерпретации полученных результатов обследования с позиции доказательной медицины, методам предоперационной подготовки и способам проведения оперативных вмешательств;
- самостоятельное осуществление квалифицированной врачебной помощи детям при различных состояниях и заболеваниях, требующих хирургического лечения.

Конечные результаты обучения

Резидент должен

знать:

общеврачебные знания:

- основы законодательства о здравоохранении и нормативных правовых актов, регламентирующих деятельность органов здравоохранения и отдельных медицинских организаций в Республике Казахстан;

4	Балаларда жүректің туа біткен кемістігі	Клиникасы. Диагностика қазіргі әдістері, емі.
5	Балаларда өкпенің созылмалы түрде бітелу аурулары	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Емі.
6	Бүйректің созылмалы жеткіліксіздігі	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Емі.
7	Жіті пневмония	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Асқынулар. Емі.
8	Балаларда асқазан-ішек жолдарының патологиясы кезінде іштің созылмалы ауырсыну синдромы . Ішектің функционалдық бұзылыстары	Диагностика әдістері, науқастарды емдеу тәсілдері. Емі.
Барлығы 140 сағат		
Жиыны 385 сағат		

4.3 Резиденттің бейіндеуші шектес пәндерден өздік жұмысы жоспарының үлгісі

№	Тақырып	РӨЖ мазмұны
Клиникалық фармакология		
1	Хирургиялық бейінді бөлімшелерде науқастарды емдеп, бақылау.	
2	Медициналық құжаттаманы зерделеу және жүргізу.	
3	Бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.	
4	Кітапханадағы, интернеттегі жұмыс.	
Барлығы 36 сағат		
Рентген диагностика		
1	Рентген диагностикасы бөлімшесіндегі жұмыс.	
2	Кітапханадағы, интернеттегі жұмыс.	
3	Оқу-клиникалық орталықтағы жұмыс.	
Барлығы 18 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Реанимациядағы және интенсивті терапия бөлімшесіндегі жұмыс.	
2	Операция бөлмесіндегі жұмыс.	
3	Медициналық құжаттаманы зерделеу және жүргізу.	
4	Клиникалық және патологиялық-анатомиялық конференцияларға баяндама, презентация дайындау.	

5	Реанимациядағы және интенсивті терапия бөлімшесіндегі кезекшілік.
6	Кітапханадағы, интернеттегі жұмыс.
Барлығы 72 сағат	
Балалар аурулары	
1	Бөлімшелерде науқастарды емдеу.
2	Медициналық құжаттаманы зерделеу және жүргізу.
3	Қабылдау бөліміндегі жұмыс.
4	Диагностикалық кабинеттердегі жұмыс.
5	Реанимациядағы және интенсивті терапия бөлімшесіндегі жұмыс.
10	Клиникалық және патологиялық-анатомиялық конференцияларға баяндама, презентация дайындау.
11	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
12	Стационардағы кезекшілік.
13	Кітапханадағы, интернеттегі жұмыс.
14	Оқу-клиникалық орталықтағы жұмыс.
Барлығы 72 сағат	
Жиыны 198 сағат	

5 Оқыту және сабақ жүргізу әдістері

- **Дәрістер:** шолу, проблемалық.
- **Семинарлар және практикалық сабақтар:** емдеу-профилактикалық ұйымдардың түрлі бөлімшелеріндегі жұмыс, палаталарды аралап науқастарды тексеруге қатысу, науқастардың тақырыптық диагноздарын талқылау, шағын топтардағы жұмыстар, дискуссиялар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.
- **Резиденттің өздік жұмысы (ТӨЖ):** науқастарды емдеп бақылау, емдеу-профилактикалық ұйымдардың түрлі бөлімшелеріндегі жұмыс, оқу әдебиетімен, ғылыми әдебиетпен және бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс, презентация әзірлеу, оқу-клиникалық орталықта фантомдарды, мүляждарды қолданып машықтарын бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Білімді бағалау

- **Ағымдағы бақылау және кезеңдік бақылау:** оқытатын білім беру ұйымы өзі белгілейді.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	44
2. Распределение часов дисциплины	49
3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин	51
4. Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин	70
5. Методы обучения и преподавания	75
6. Оценка знаний	75
7. Клиническая база	75
8. Список рекомендуемой литературы	76

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом образования 2009 г. для резидентуры по специальности «Детская хирургия».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

- **Қорытынды бақылау:** емтихан, оның құрамына тестілеу/әңгімелесу және практикалық машықтарды бағалау кіреді.

7 Клиникалық база

Стационарлардың, МСАЖ ұйымдарының бөлімшелері (хирургиялық бейін дәрігерлерінің кабинеттері).

**Орыс тіліндегі
негізгі:**

1. Абаев Ю.К. Воспалительные заболевания новорожденных Ростов н/Дону, 2007.
2. Акопян В.Г. Хирургическая гепатология детского возраста – М., 1982.
3. Баиров Г.А. Детская травматология – СПб 2000.
4. Дронов А.Ф. Эндоскопическая хирургия у детей – М., 2002.
5. Ильин А.В. Застарелые повреждения позвоночника и спинного мозга у детей. – М., 2003. 245 с.
6. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных – СПб 2002.
7. Катько В.А. Гематогенный остеомиелит у детей. – Минск, 2007.
8. Курбатов Д.Г., Щетинин В.В. Малоинвазивная хирургия мужских половых органов – М., 2005.
9. Практическое руководство по детским болезням. Под ред. А.Г. Румянцева, Е.В. Самочатовой – М., 2004.

қосымша:

1. Баиров Г.А. Срочная хирургия детей. – СПб. Питер 1997. 398 с.
2. Бунятян А.А., Мизикова В.М. Рациональная фармакоанестезиология – М., 2006.
3. Диагностика и лечение заболеваний желчевыводящих путей: Уч. пособие/ Маев И.В., Самсонов А.А., Салова Л.М. и др. – М., 2003.
4. Дурнов Л.А. Руководство по детской онкологии – М., 2003.
5. Дурнов Л.А., Голдобенко Г.В. Детская онкология – М., 2002.
6. Евтюков Г.М., Иванов Д.О. Транспортировка новорожденных детей. Уч. пособие – СПб. 2003.
7. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста – М., 2004.
8. Исаков Ю.Ф., Белобородова Н.В. Сепсис у детей – М., 2001.
9. Котлобовский В.И. Эндоскопическая хирургия у детей – М. 2002.
10. Юдин А.Б. Острые заболевания органов мошонки у детей – М. Медицина 1997. 230 с.

**Қазақ тіліндегі
негізгі:**

1. Дюсембаев А.А., Ормантаев К.С. Балалар хирургиясы. – Алматы 2008.
2. Ибадильдин А.С., Алмағамбетов А.А. Хирургиялық аурулар. Іш қуысының жедел хирургиясы. – Алматы 2004.
3. Марденов А.Б. Елубаев Ж.К. Балалардағы хирургиялық аурулар (әдістемелік құрал). – Қарағанды - 2007.

қосымша:

1. Алиев М.А., Рысбеков М.М. Ұйқыбез аурулары. – А., 2000.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

РЕЗИДЕНТУРА

Специальность:

ДЕТСКАЯ ХИРУРГИЯ

Астана 2010